Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2214

[Total No. of Pages : 2

[6312]-21

S.Y. B.A. (SODL) (Annual)

DSE1-A : APPRECIATING DRAMA (ENGLISH)

(2019 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compuslory.***
2) ***Figures to the right indicates full marks.***

Q1) Answer the following questions in a sentence each.(Any 10) **[10]**

a) What is lexis?

b) What is skit?

c) What is pantomime ?

d) When the play begins, how long is it before Theseus and Hippolyta are to be married?

e) Where does' A Midsummer Night's Dream'begin?

f) Who is Hermia's father?

g) Which character is noted for his mischievous antics and playful pranks in The play' A Midsummer Night's Dream ?

h) What does Raina called Bluntschli?

i) Who is reffered as the 'cool impartial man' in 'Arms and the Man'?

j) Who is following Bluntschli ?

k) 'The Fire and the Rain' is a Translation of which play?

l) Who is bold and beautiful tribal girl in the play 'The Fire and the Rain'?

P.T.O.

Q2) Answer the following questions in about 60-70 words each. **[25]**

a) Write a short note on problem play.

b) Comment on Oberon's jealousy for Titania is comic rather than Tragic in 'A Midsummer Night's Dream'.

c) What was special about the purple flower in the play 'A Midsummer Night's Dream'?

d) How is G.B. Shaw's idea of love and war discussed in 'Arms and the Man'?

e) Describe the different literary element of drama.

f) What is the significance of the play within the play in 'The Fire and the Rain '?

g) What conversation took place between Raina and Bluntschli in Act I.

Q3) Answer the following questions in about 60-70 words each. **[25]**

a) How does the play 'A Midsummer Night's Dream' end?

b) What do you understand by Catharsis?

c) Examine drama as a performing act.

d) Discuss the role of Brahma rakshasa' in the play' The Fire and the Rain.

e) Who is vishakha in the play 'The Fire and the Rain'?

f) Describe Captain Bluntschli character in the play 'Arms and the Man'.

g) Why is 'Arms and the Man' called Anti-Romantic comedy?

Q4) Answer the following questions in about 150 words each. **[10]**

a) Discuss the major characters in the play 'Arms and the man'.

b) Justify the title of the play 'A Midsummer Night's Dream'.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2215

[Total No. of Pages : 2

[6312]-22

S.Y. B.A. (SODL)

मराठी (MARATHI)

DSE-1-B : आधुनिक मराठी साहित्य : प्रकाशवाटा आणि मध्ययुगीन मराठी साहित्य : निवडक मध्ययुगीन गद्य, पद्य

(2019 Pattern) (CBCS)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. **[10]**

अ) आत्मचरित्र या वाङ्मयप्रकाराची व्याख्या लिहा.

ब) डॉ. प्रकाश आमटे यांनी कोणता प्रकल्प सुरु केला?

क) डॉ. प्रकाश आमटे हे कोणाला 'गेलमॉडेल म्हणून पाहत होते?

ड) हेमलकसा भागातील लोकबिरादारी प्रकल्प हा कोणाच्या प्रेरणेतून उभा राहिला आहे?

इ) डॉ. बाबा आमटे यांच्या पत्नीचे नाव काय आहे?

फ) डॉ. बाबा आमटे यांनी कोणत्या साली 'महारोगी सेवा समितीची स्थापना केली?

य) मराठी भाषेतील पहिला चरित्रग्रंथ कोणता?

र) केसोबास यांनी कोणता ग्रंथ संपादित केला?

ल) छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या काळातील पत्र लेखनावर कोणत्या भाषेचा प्रभाव होता?

व) महदंबेचे मूळ नाव काय होते?

श) 'विठू माझा लेकुरवाळा । संगे लेकुरांचा मेळा ।।१।।' ही रचना कोणाची आहे?

स) लावणीचा रसराज काय आहे?

P.T.O.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : **[25]**

अ) आत्मचरित्र आणि आत्मकथन या वाङ्मय प्रकरातील फरक स्पष्ट करा.

ब) डॉ. मंदा आमटे या व्यक्तिरेखेचा थोडक्यात परिचय करुन द्या.

क) होणाजी बाळा यांची वाङ्मयीन भूमिका स्पष्ट करा.

ड) संतकवी आणि पंडितकवी यांच्या लावणीतील विषय स्पष्ट करा.

इ) ऐतिहासिक पत्राचे विशेष स्पष्ट करा.

फ) 'प्रकाशवाटा' या आत्मचरितातील 'माडीया गोंड' या जमाती विषयी माहिती लिहा.

य) छत्रपती शिवाजी महाराज यांची पत्रे यावर माहिती लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) आत्मचरित्र वाङ्मय प्रकाराची संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) 'लोकबिरादारी' प्रकल्प निर्मितीच्या प्रेरणा स्पष्ट करा.

क) 'गवळण' या वाङ्मय प्रकाराचे विशेष लिहा.

ड) 'स्मृतिस्थळ' यावर माहिती लिहा.

इ) अभंग या वाङ्मयाचे विशेष लिहा.

फ) महातुभावीय गद्य वाङ्मयाचे विशेष लिहा.

य) कवी मुक्तेश्वरांचे वाङ्मयीन कार्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तरे सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) प्रकाशवाटा' या आत्मचरित्राचे आकलन स्पष्ट करा.

ब) 'भारुड' या वाङ्मय प्रकाराचे स्वरुप आणि विशेष स्पष्ट करा.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2216

[Total No. of Pages : 2

[6312]-23
S.Y. B.A. (SODL)
HINDI (हिंदी)
DSE1 - C : काव्यशास्त्र और साहित्य के भेद
(2019 Pattern)

समय : 3 घंटे] *[पूर्णांक : 70*

सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्नों के पूर्णांक हैं।

प्रश्न 1) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्ही दस प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य में लिखिए। **[10]**

i) काव्य के तत्व कितने है?

ii) हेतु का अर्थ क्या है?

iii) रस कितने है?

iv) विभाव को कितने भागों में बांटे जाते है?

v) काव्य किसकी विधा है?

vi) नि+बंध योग से बने शब्द को क्या कहते है?

vii) दूरदर्शन किस प्रकार का माध्यम है?

viii) रस काव्य की क्या है?

ix) श्रृंगार रस का स्थायी भाव कौनसा–सा होता है।

x) प्रबंध काव्य के कितने प्रकार है?

xi) गेय मुक्तक काव्य के कितने भेद है।

xii) महाकाव्य और खंडकाव्य किसका भेद है?

P.T.O.

प्रश्न 2) **निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्ही पाँच प्रश्नों के उत्तर लिखिए।** **[25]**

i) **उपन्यास की विशेषताएँ बताइए।**

ii) **निबंध का स्वरूप स्पष्ट कीजिए।**

iii) **कहानी का तात्विक परिचय दीजिए।**

iv) **काव्य–हेतुओं के महत्व का वर्णन कीजिए।**

v) **कल्पना–तत्व और शैली–तत्व का विवेचन कीजिए।**

vi) **रस के अवयवों का परिचयात्मक उल्लेख कीजिए।**

vii) **कहानी और उपन्यास में क्या अंतर है स्पष्ट कीजिए।**

प्रश्न 3) **निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्ही पाँच प्रश्नों के उत्तर लिखिए।** **[25]**

i) **चित्रपट और रंगमंच का परिचय दीजिए।**

ii) **कहानी की परिभाषा देकर स्वरूप स्पष्ट कीजिए।**

iii) **निबंध के भेद पर प्रकाश डालिए।**

iv) **काव्य के तत्व पर प्रकाश डालिए।**

v) **भाव–तत्व और बुद्धि तत्व का परिचय दीजिए।**

vi) **रस के अंगो का सामान्य परिचय दीजिए।**

vii) **प्रबंध काव्य के भेद पर प्रकाश डालिए।**

प्रश्न 4) **निम्नलिखित प्रश्नों में से एक प्रश्न का उत्तर विस्तार से लिखिए।** **[10]**

i) **रेडियो, दूरदर्शन तथा मंचीय नाटक का परिचय दीजिए।**

ii) **काव्य का स्वरूप स्पष्ट कीजिए।**

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2217

[Total No. of Pages : 4

[6312]-24
S.Y.B.A. (SODL)
HISTORY
DSE1-E : Medieval India - Sultanate Period & Mughal Period
(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer the following questions in one sentence each. (Any Ten) **[10]**

a) Who was the women rules in Delhi Sultanate?

b) Which rules described himself as ‘Shadow of God (Zil-i-ii lahi).

c) Which monarch called himself as the second Alexander.

d) Who established Bahamani empire.

e) ‘Amuktamalyada’ is written in which language.

f) Nayanars were devotees of ?

g) Who introduced Mansabdari system in India.

h) Who wrote Akbarnama.

i) Which Mughal Emperor transferred the Mughal capital from Agra to Delhi.

j) The battle of Haldighat was fought between.

k) The court language of the Mughals was?

l) Who was the founder of Maratha Swarajya?

P.T.O.

Q2) Answer any five of the following seven questions. **[25]**

a) Explain the administrative reforms of Sher Shah Suri.

b) Explain the medieval India concept.

c) Explain the Vijayanagara and Bahmani power struggle.

d) Discuss regional administration during Mughal Period.

e) Explain the struggle between Emperor Humayun and Sher Shah Suri.

f) Explain saince and technology in medieval India.

g) Write the empire enpansion of Sultan Mohammed Bin Tughlaq.

Q3) Write short notes on any five of the following. **[25]**

a) Qutub-ud-din-Aibak

b) Women position in Mughal India.

c) Sufi movement

d) Amir Khusru.

e) Chahalgani group

f) Varkari cult

g) Sher Shah Suri

Q4) Answer the following question in 150 to 200 words (any one). **[10]**

a) Describe in detail the financial life of the Mughal period.

b) Explain the administrative reforms of Sultan Allauddin Khilji.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2217

[6312]-24

S.Y.B.A. (SODL)

HISTORY

DSE1-E : Medieval India - Sultanate Period & Mughal Period

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. **[10]**

अ) कोणत्या स्त्रीने दिल्ली सुलतानशाहीचा राज्यकारभार चालविला?

ब) कोणता सुलतान स्वत:ला अल्लाची सावली समजत असे?

क) कोणता दिल्ली सुलतान स्वत:ला दुसरा सिकंदर समजत असत.

ड) बहामनी राज्याची स्थापना कोणी केली?

इ) अमुक्तमाल्यदा या ग्रंथाची रचना कोणत्या भाषेत करण्यात आलेली आहे?

फ) नायनार कोणाचे भक्त होते?

य) भारतात मनसबदारी पद्धत कोणी सुरू केली?

र) अकबरनामा हे चरित्र कोणी लिहिले?

ल) कोणत्या मुघल बादशहाने राजधानी आगऱ्याहून दिल्लीला नेली?

व) हल्दीघाटाची लढाई कोणात झाली?

त) मुघल दरबारी भाषा कोणती होती?

थ) मराठा स्वराज्याची स्थापना कोणी केली?

प्र.*2)* कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 50 ते 100 शब्दांत लिहा. **[25]**

अ) शेरशहा सूरीच्या प्रशासकीय सुधारणा स्पष्ट करा.

ब) मध्ययुगीन भारत ही संकल्पना स्पष्ट करा.

क) विजयनगर–बहामनी सत्ता संघर्ष स्पष्ट करा.

ड) मुघलकालीन प्रादेशिक प्रशासनाविषयी चर्चा करा.

इ) बादशहा हुमायून व शेरशहा सूरी संघर्ष स्पष्ट करा.

फ) मध्ययुगीन भारतातील विज्ञान व तंत्रज्ञान स्पष्ट करा.

य) सुलतान मुहम्म्द बिन तुघलकाचा साम्राज्य विस्तार लिहा.

प्र.*3)* टिपा लिहा. (कोणत्याही पाच) **[25]**

अ) कुतुबुद्दिन ऐबक

ब) मुघल भारतामध्ये महिलांचे स्थान

क) सुफी चळवळ

ड) अमीर खुस्रो

इ) चहलगणी गट

फ) वारकरी संस्कृती

य) शेरशाह सुरी

प्र.*4)* कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 ते 200 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) मुघलकालीन आर्थिक जीवनाचे सविस्तर वर्णन करा.

ब) सुलतान अल्लाउद्दिन खिलजीच्या प्रशासकीय सुधारणा स्पष्ट करा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2218

[Total No. of Pages : 4

[6312]-25

S.Y.B.A. (SODL)

ECONOMICS

DSE1 - G : Micro Economics

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any ten of the following questions in one sentence each. **[10]**

a) What is meant by rent?

b) What is indifference curve?

c) What is meant by micro economics?

d) What is meant by Innovation?

e) Write down ‘Law of Demand’?

f) What is production function?

g) What is supply?

h) What is duopoly?

i) What is selling cost?

j) Define variable cost.

k) What is opportunity cost?

l) What is a perfect competition?

P.T.O.

Q2) Answer any five of the following questions in 50 - 100 words. **[25]**

a) Explain income elasticity of demand.

b) Describe the innovation theory of profit.

c) State the Ricardian theory of Rent.

d) Explain the supply curve of labour.

e) Explain the determinants of supply.

f) Explain the nature of micro economics.

g) Explain the law of demand.

Q3) Answer any five of the following questions in 50-100 words. **[25]**

a) Write a short note on basic economics problems.

b) Explain the characteristics of an indifference curve.

c) Explain the concept of collective bargaining.

d) Explain the determinants of demand.

e) Write a short note on social welfare function.

f) Explain the law of supply.

g) Briefly explain modern theory of wages.

Q4) Answer any one of the following question in 100 to 200 words. **[10]**

a) Explain the scope and importance of micro economics.

b) What is a perfect competition? Explain the characteristics of perfect competition.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2218

[6312]-25

S.Y.B.A. (SODL)

ECONOMICS

DSE1 - G : Micro Economics

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. **[10]**

अ) खंड म्हणजे काय?

ब) समवृत्ती वक्र म्हणजे काय?

क) सुक्ष्म अर्थशास्त्र म्हणजे काय?

ड) नवप्रवर्तन म्हणजे काय?

इ) मागणीचा नियम लिहा.

फ) उत्पादन फलन म्हणजे काय?

य) पूरवठा म्हणजे काय?

र) द्विविक्रेताधिकार म्हणजे काय?

ल) विक्री किंमत म्हणजे काय?

व) 'बदलता खर्च' म्हणजे काय?

त) संधी त्याग खर्च म्हणजे काय?

थ) पूर्ण स्पर्धा म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 50 ते 100 शब्दांत लिहा. **[25]**

अ) मागणीची किंमत लवचिकता स्पष्ट करा.

ब) नफ्याचा नवप्रवर्तन सिद्धांत स्पष्ट करा.

क) रिकार्डोच्या खंड सिद्धांतावर चर्चा करा.

ड) श्रमाचा पूरवठा वक्र स्पष्ट करा.

इ) पूरवठ्याचे निर्धारक घटक सांगा.

फ) सुक्ष्म अर्थशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.

य) मागणीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 50 ते 100 शब्दांत लिहा. **[25]**

अ) मुलभूत आर्थिक प्रश्नांवर टिप लिहा.

ब) समवृत्ती वक्राचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

क) सामुहिक सौदाशक्ती स्पष्ट करा.

ड) मागणीचे निर्धारक स्पष्ट करा.

इ) सामाजिक कल्याण फलनावर टिप लिहा.

फ) पूरवठ्याचा नियम स्पष्ट करा.

य) वेतनाचा आधुनिक सिद्धांत थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 100 ते 200 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) सुक्ष्म अर्थशास्त्राची व्याप्ती व महत्व स्पष्ट करा.

ब) पूर्ण स्पर्धा म्हणजे काय? पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये सांगा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2219

[Total No. of Pages : 4

[6312]-26
S.Y.B.A. (SODL)
POLITICAL SCIENCE
DSE1 - H : Western Political Thought
(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer the following questions in one sentence each. (any 10) **[10]**

a) Who wrote the book the republic?

b) Which thinker propounded the theory of natural rights?

c) State the name two books of Machiavelli.

d) Who proposed the theory of collective eha?

e) Who is the father of Political science?

f) Someone has described Human nature as evil and selfish.

g) Which intellectual supported slavery?

h) State two causes of revolution.

i) Which is the famous book of Aristotle?

j) Who introduced the concept of Historical materialism?

k) What is Utilitarianism?

l) Who wrote the book social contract?

Q2) Write answers to five of the following questions. **[25]**

a) Explain plato's philosopher king.

b) Analysis of Rousseau's nature.

c) State Hegel's idealism.

d) Explain Aristotle's views on slavery.

e) State J.S. Mill's views on freedom.

f) Theory of surplus value.

g) State mill's views on statecraft.

Q3) Write any five of the following questions in brief. **[25]**

a) Locke's Social contract theory.

b) Explain Hegel's thought on freedom.

c) Say Rousseau's collective eha.

d) Explain plato's theory of justice.

e) Explain plato's ideal state.

f) Mention the ethical views of machiavelli.

g) John locke's description of natural rights.

Q4) Write an answer to any one of the following questions. **[10]**

a) Review mill's representative governance ideas.

b) Review plato's views on education.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2219

[6312]-26

S.Y.B.A. (SODL)

POLITICAL SCIENCE

DSE1 - H : Western Political Thought

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. **[10]**

अ) द रिपब्लिक हे पुस्तक कोणी लिहीले?

ब) नैसर्गिक हक्काचा सिद्धांत कोणत्या विचारवंताने सांगितला?

क) मॅकिआव्हेलीच्या कोणत्याही दोन ग्रंथाची नावे सांगा?

ड) सामुहिक इहा हा सिद्धांत कोणी सांगितला?

इ) राज्यशास्त्राचा जनक कोण आहे?

फ) मानवी स्वभाव दुष्ट व स्वार्थी आहे असे वर्णन कोणी केले आहे?

य) गुलामगीरीचे समर्थन कोणत्या विचावंताने केले?

र) क्रांतीची दोन कारणे सांगा.

ल) ॲरिस्टॉटलचा प्रसिद्ध ग्रंथ कोणता आहे?

व) ऐतिहासिक भौतिकवाद ही संकल्पना कोणी मांडली?

त) उपयुक्ततावाद म्हणजे काय?

थ) सोशल कॉन्ट्रॅक्ट हा ग्रंथ कोणी लिहीला?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. **[25]**

अ) प्लेटोचा तत्त्वज्ञ राजा स्पष्ट करा.

ब) रूसोच्या निसर्गअवस्थेचे विश्लेषण.

क) हेगेलचा आदर्शवाद सांगा.

ड) ॲरिस्टॉटलचे गुलामगीरीविषयक विचार सांगा.

इ) जे.एस. मिलचे स्वातंत्र्यविषयक विचार सांगा.

फ) अतिरिक्त मुल्य सिद्धांत.

य) मिलचा राज्यविषक विचार सांगा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न थोडक्यात लिहा. **[25]**

अ) लॉकचा सामाजिक करार सिद्धांत.

ब) हेगेलचा स्वातंत्र्यविषयक विचार सांगा.

क) रूसोची सामुहिक इहा सांगा.

ड) प्लेटोचा न्याय सिद्धांत सांगा.

इ) प्लेटोचे आदर्श राज्य स्पष्ट करा.

फ) मॅकिआव्हेलीचे नैतिकते संबंधी विचार सांगा.

य) जॉर्ज लॉकच्या नैसर्गिक हक्काचे वर्णन.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) मिलच्या प्रातिनिधीक शासन विचाराचा आढावा घ्या.

ब) प्लेटोच्या शिक्षण विषयक विचारांचा आढावा घ्या.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2220

[Total No. of Pages : 4

[6312]-27
S.Y.B.A. (SODL)
PUBLIC ADMINISTRATION
DSE1- J : Personnal Administration
(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any ten of the following questions in one sentence. **[10]**

a) Define personnel administration.

b) What is promotion?

c) What is Discipline?

d) What is retirement?

e) What are the components of junior staff council?

f) What is recruitment?

g) Types of training.

h) What is civil service?

i) What is seniority?

j) Explain the meaning of employee discipline.

k) State the employee's responsibilities.

l) What is whieatly parishad concerned with?

P.T.O.

Q2) Write notes on any five of the following questions. **[25]**

a) Write the nature of personnel administration.

b) State the need for chartered services.

c) State the type of recruitment.

d) State the principles of promotion.

e) State the retirement benefits.

f) Write a note on staff organization.

g) Grounds for disciplinary action.

Q3) Write the answers to any five of the following questions in brief. **[25]**

a) State the requirement of administrative tribunal.

b) Write a note on corruption free administration.

c) Explain the concept of agency.

d) Write the types of retirement.

e) Write a note on loot method.

f) State the importance of training.

g) Explain the process of recruitment of employees.

Q4) Answer any one of the following questions in detail. **[10]**

a) Explain the nature and scope of personnel administration.

b) Review the challenges facing human resource development.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2220

[6312]-27

S.Y.B.A. (SODL)

PUBLIC ADMINISTRATION

DSE1- J : Personnal Administration

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 70*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. **[10]**

अ) कर्मचारी प्रशासनाची व्याख्या सांगा.

ब) पदोन्नती म्हणजे काय?

क) अनुसाशन म्हणजे काय?

ड) सेवानिवृत्ती म्हणजे काय?

इ) कनिष्ठ कर्मचारी परिषदेतील घटक कोणते?

फ) भरती म्हणजे काय?

य) प्रशिक्षणाचे प्रकार?

र) सनदी सेवा म्हणजे काय?

ल) सेवा जेष्ठता म्हणजे काय?

व) कर्मचारी शिस्तीचा अर्थ सांगा.

त) कर्मचाऱ्यांचे उत्तरदायित्व सांगा.

थ) व्हिटले परिषद कश्याशी संबंधीत आहे?

प्र.2) खालीलपैकी पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) कर्मचारी प्रशासनाचे स्वरूप लिहा.

ब) सनदी सेवेची आवश्यकता सांगा.

क) भरतीचे प्रकार सांगा.

ड) पदोन्नतीचे तत्वे सांगा.

इ) सेवानिवृत्तीचे लाभ सांगा.

फ) कर्मचारी संघटनेवर टीप लिहा.

य) शिस्तभंग कारवाईची कारणे.

प्र.3) खालीलपैकी पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) प्रशासकीय न्यायाधिकरणाची आवश्यकता सांगा.

ब) भ्रष्टाचारमुक्त प्रशासनावर टिप लिहा.

क) अभिकरण संकल्पना सांगा.

ड) सेवानिवृत्तीचे प्रकार लिहा.

इ) लुट पद्धतीवर टीप लिहा.

फ) प्रशिक्षणाचे महत्त्व सांगा.

य) कर्मचारी भरतीची प्रक्रिया सांगा.

प्र.4) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) कर्मचारी प्रशासनाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

ब) मानव संसाधन विकासासमोरील आव्हानांचा आढावा घ्या.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2221

[Total No. of Pages : 4

[6312]-28

S.Y.B.A. (SODL)

SOCIOLOGY

DSE1- K : Foundations of Sociological Thoughts and Development of Sociology in India

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following. **[10]**

a) Who proposed the ethnic theory of caste?

b) Who introduced the concept of Bramanization?

c) Who wrote the book of 'Das Capital'?

d) Who state the 'Law of Three Stages'?

e) Who wrote the book of 'Positive Philosophy'?

f) Which revolution contributed to the emergence of sociology?

g) Who said bureaucracy is a hierarchical government system?

h) Who proposed the concept of social fact?

i) When was started the enlightenment period?

j) Who introduced the concept of historical materialism?

k) In which period did nationalism emerge?

l) When did the British pass the Satibandi Act in India?

Q2) Attempt any five out of seven from the following questions. **[25]**

a) Explain the concept of Alienation.

b) Positivism.

c) Explain Dr. B. R. Ambedkar's thoughts on Caste.

d) Write the correlation between French Revolution and Emergence of Sociology.

e) Explain A. R. Desai's concept of Welfare State.

f) What are the causes of emergence of Industrial revolution?

g) Write information about Indian Indological Perspective.

Q3) Attempt any five out of seven from the following questions. **[25]**

a) Explain the concept of Ideal Type.

b) Write a short note on European feudalism.

c) Development of Sociology in India.

d) Elucidate the M. N. Srinivas's concept of Dominant Caste.

e) What is Production System?

f) State the information about Western Education.

g) Social Fact.

Q4) Attempt any one out of two from the following questions. **[10]**

a) Explain August Comte's Law of three stages.

b) Elucidate the A. R. Desai's thoughts on Indian Nationalism.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2221

[6312]-28

S.Y.B.A. (SODL)

SOCIOLOGY

DSE1- K : Foundations of Sociological Thoughts and Development of Sociology in India

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालील 12 प्रश्नांपैकी 10 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) जातीचा वांशिक सिद्धांत कोणी मांडला?

ब) ब्राह्मणीकरण ही संकल्पना कोणी मांडली?

क) दास कॅपिटल हा ग्रंथ कोणी लिहिला?

ड) तीन अवस्थांचा नियम कोणी सांगितला?

इ) पॉझिटिव्ह फिलॉसॉफी या ग्रंथ कोणी लिहिला?

फ) कोणती क्रांती समाजशास्त्राच्या उदयास पोषक ठरली?

य) नोकरशाही एक श्रेणीबद्ध शासकीय यंत्रणा आहे असे कोणी सांगितले?

र) सामाजिक तथ्य ही संकल्पना कोणी मांडली?

ल) प्रबोधन युगाला कधी प्रारंभ झाला?

व) ऐतिहासिक भौतिकवाद ही संकल्पना कोणी मांडली?

त) राष्ट्रवादाचा उदय कोणत्या कालखंडात झाला?

थ) भारतामध्ये इंग्रजांनी सतीबंदी कायदा कधी केला?

प्र.2) खालील 7 प्रश्नांपैकी 5 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) परात्मता संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) प्रत्यक्षवाद

क) बी.आर. आंबेडकर यांचे जाती विषयक विचार स्पष्ट करा.

ड) फ्रेंच राज्यक्रांती आणि समाजशास्त्राचा उदय यांचा सहसंबंध सांगा.

इ) ए.आर. देसाई यांची कल्याणकारी राज्याची संकल्पना स्पष्ट करा.

फ) औद्योगिक क्रांती उदयास येण्याची कारणे कोणती?

य) भारतीय प्राच्यविद्याशास्त्रीय दृष्टिकोन सांगा.

प्र.3) खालील 7 प्रश्नांपैकी 5 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) आदर्श प्रारूप संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) युरोपीय संरजामशाही बद्दल माहिती लिहा.

क) भारतातील समाजशास्त्राचा विकास.

ड) श्रीनिवास यांची प्रभावी जात ही संकल्पना विशद करा.

इ) उत्पादन प्रणाली म्हणजे काय?

फ) पाश्चिमात्य शिक्षणाविषयी माहिती सांगा.

य) सामाजिक तथ्यांचा अर्थ सांगा.

प्र.4) खालील 2 प्रश्नांपैकी 1 प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) ऑगस्ट कॉम्त यांचा मानवी विकासाच्या तीन अवस्थांचा नियम स्पष्ट करा.

ब) ए.आर. देसाई यांची भारतीय राष्ट्रवादीची पार्श्वभूमी सविस्तर विशद करा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2222

[Total No. of Pages : 4

[6312]-29

S.Y.B.A. (SODL)

PSYCHOLOGY

DSE1 - L : Psychology of Abnormal Behaviour

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following. **[10]**

a) What is abnormal behaviour?

b) What is Anorexia Nervosa?

c) What is gambling disorder?

d) What is personality disorder?

e) What is depression?

f) What is full form of ICD?

g) What is bulimia Nervosa?

h) What is illusion?

i) What is phobia?

j) What is stress?

k) What is Anxiety?

l) Define abnormal psychology.

P.T.O.

Q2) Attempt any five out of seven from the following. **[25]**

a) Write short note on DSM-5.

b) Describe criteria of abnormal behaviour.

c) Write short note on ICD - 11.

d) Describe types of learning disorder.

e) Write symptoms of ADHD.

f) Write short note on borderline personality disorder.

g) Describe causes of intellectual disability disorder.

Q3) Attempt any five out of seven from the following. **[25]**

a) Write short note on suicide.

b) Describe symptoms of generalized anxiety disorder.

c) Explain causes of depression disorder.

d) Describe diagnostic criteria of phobia.

e) Explain symptoms of post - traumatic stress disorder.

f) Describe historical background of Abnormality.

g) Write short note on types of phobia.

Q4) Attempt any one out of two from the following. **[10]**

a) Discuss in detail about sleep disorders.

b) Discuss in detail about causes and symptoms of schizophrenia.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2222

[6312]-29

S.Y.B.A. (SODL)

PSYCHOLOGY

DSE1 - L : Psychology of Abnormal Behaviour

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 70*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) अपसामान्य मनोविकृत वर्तन म्हणजे काय?

ब) क्षुधाभाव विकृती म्हणजे काय?

क) जुगाराचे व्यसन विकृती म्हणजे काय?

ड) व्यक्तिमत्व विकृती म्हणजे काय?

इ) अवसादविकृती म्हणजे काय?

फ) ICD चे पूर्ण रूप काय?

य) क्षुधातिरेक विकृती म्हणजे काय?

र) भ्रम म्हणजे काय?

ल) भयगंड/दुर्भिती विकृती म्हणजे काय?

व) ताणतणाव म्हणजे काय?

त) चिंता म्हणजे काय?

थ) मनोविकृती मानसशास्त्र व्याख्या द्या.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) DSM-5 यांवर टीप लिहा.

ब) अपसामान्य वर्तनाचे निकष वर्णन करा.

क) ICD-11 यावर टीप लिहा.

ड) अध्ययनसंबंधी विकृती वर्णन करा.

इ) ADHD या विकृतीची लक्षणे लिहा.

फ) सीमावर्ती व्यक्तिमत्व विकृती यावर टीप लिहा.

य) मतिमंदत्वाची कारणे वर्णन करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) आत्महत्या या विषयावर टीप लिहा.

ब) सामान्य चिंता विकृतीची लक्षणे वर्णन करा.

क) अवसाद विकृतीची कारणे स्पष्ट करा.

ड) दुर्भिती/भयगंड विकृतीचे निदानात्मक निकष वर्णन करा.

इ) आघातपश्चात तणाव विकृतीची लक्षणे स्पष्ट करा.

फ) मनोविकृतीचा इतिहास वर्णन करा.

य) दुर्भिती/भयगंड विकृतीचे प्रकार यावर टीप लिहा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) झोपेसंबंधी विकृतींवर सविस्तर चर्चा करा.

ब) छिन्नमनस्कतेची कारणे आणि लक्षणे यावर सविस्तर चर्चा करा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2223

[Total No. of Pages : 2

[6312]-30
S.Y. B.A. (SODL)
ENGLISH
DSE 2-A - : Appreciating Poetry
(2019 Pattern) (CBCS) (Annual)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates :

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate marks.*

Q1) **Attempt any ten out of twelve of the following :** **[10]**

a) Define the term 'metaphysical conceit'

b) Who was regarded as the first leader of Imagism'?

c) What is Simile?

d) Which poet is primarily known for a dramatic monologue?

e) Who did Sydney imitate in his eclogues?

f) Why was Donne's poetry considered radical in his time?

g) When was Blake's 'London' published?

h) Who is the poet of 'Ode to Grecian Urn'?

i) What is Shelly's 'Queen Mab' about?

j) What does the word 'Byzantium' symbolise?

k) Who published the unedited version of Dickinson's poems?

1) Which work of Rabindranath Tagore won him the Nobel Prize?

P.T.O.

Q2) Attempt any five out of seven from the following **[25]**

a) Write a short note on Metaphysical Poetry.

b) Discuss 'Elegy' as a form of poetry.

c) Write a short note on lyric poetry.

d) Discuss the theme and structure of the poem 'Futility' by Wilfred Owen.

e) Comment on the use of symbols in poetry.

f) Attempt the critical analysis of the poem 'The Awakening'.

g) Explain the central idea of the poem'Freedom'

Q3) Attempt any five out of seven from the following **[25]**

a) What are the different aspects of poetry?

b) What are the different types of odes?

c) Briefly discuss the life and works of P.B. Shelly

d) Critically comment on the poem 'To a Skylark'

e) Discuss the use of imagery and symbolism in 'Sailing to Byzantium'.

f) Comment on the theme of 'Caged Bird'

g) Write a detailed note on the reflection of London society with reference to the poem London.

Q4) Attempt any one out of two from the following : **[10]**

a) Explain poetry as a literary genre and write a detailed note on the elements of poetry.

b) Evaluate the characteristics, themes, sources, and subject of Shakespeare's sonnets

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2224

[Total No. of Pages : 2

[6312]-31
S.Y.B.A. (SODL)
MARATHI (मराठी)
DSE2-B : साहित्यविचार आणि साहित्य समीक्षा
(2019 Pattern) (Annual System)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. **[10]**

अ) प्राचीन काळी साहित्याला काय म्हटले जात होते?

ब) 'भामह' या संस्कृत शास्त्रकाराने कोणती व्याख्या केली आहे?

क) साहित्यामधून कोणते अनुभव व्यक्त होतात?

ड) साहित्याची प्रयोजने कोणती?

इ) साहित्यिकाची गुणवैशिष्ट्ये कोणती?

फ) ग्रंथपरीक्षणाचे फलित कोणते?

य) समीक्षकाने कोणती पथ्ये पाळली पाहिजेत?

र) समीक्षकाचे गुण कोणते?

ल) समीक्षेतील साहित्याचे स्थान कोणते?

व) साहित्य व्यवहारातील समीक्षेचे कार्य कोणते?

त) साहित्याचा केंद्रबिंदू कोण आहे?

थ) विदग्ध वाङ्मय म्हणजे काय?

P.T.O.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची 150 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) ललित साहित्य व ललितेतर साहित्य यातील साम्यभेद स्पष्ट करा.

ब) साहित्यामधील वास्तव आणि कल्पित यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा.

क) साहित्यातून व्यक्त होणारे अनुभवांचे विशेष लिहा.

ड) लेखकाच्यादृष्टीने साहित्यनिर्मिती मागील प्रयोजने कोणती?

इ) साहित्यनिर्मिती मागील प्रेरणा लिहा.

फ) साहित्यिकाच्या व्यक्तिमत्त्वाची संकल्पना स्पष्ट करा.

य) समीक्षक व साहित्याची समीक्षा यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची 150 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) साहित्याच्या निर्मितीमागील मम्मटाची प्रयोजने कोणती?

ब) वाचकनिष्ठ समीक्षेचे स्वरूप व मर्यादा स्पष्ट करा.

क) ग्रंथ परिचय, ग्रंथ परीक्षण, ग्रंथ समीक्षा यातील साम्यभेद स्पष्ट करा.

ड) साहित्यकृती आणि वाचक यांचा परस्परसंबंध उदाहरणासह स्पष्ट करा.

इ) साहित्य विचार आणि समीक्षा यातील अनुबंध स्पष्ट करा.

फ) समीक्षेची संकल्पना व स्वरूप सविस्तर सांगा.

य) साहित्य व्यवहारातील समीक्षेचे स्थान व कार्य लिहा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) साहित्य व समाज यांचा सहसंबंध सांगा.

ब) साहित्यातील वाचन प्रक्रिया सांगून त्याची आवश्यकता स्पष्ट करा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2225

[Total No. of Pages : 2

[6312]-32
S.Y.B.A. (SODL)
HINDI (हिन्दी)
DSE 2-C : मध्ययुगीन काव्य तथा उपन्यास साहित्य और नाटक साहित्य
(2019 Pattern) (Annual System)

समय : *3* घंटे] [पूर्णांक : *70*

सूचनाएँ :
1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक है।
3) 05 अंकों के प्रश्नों के उत्तर 50 से 100 शब्दों में लिखिए।
4) 10 अंकों के प्रश्नों के उत्तर 100 से 200 शब्दों में लिखिए।

प्र. *1)* निम्नलिखित में से किन्हीं 10 प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य में लिखिए। **[10]**

अ) कबीर के गुरू का नाम बताइए।

ब) कबीर को वाणी का डिक्टेटर किसने कहा है?

क) मीराबाई किस आराध्य की भक्ति करती थी?

ड) मीराबाई की एक रचना का नाम लिखिए।

इ) रहीम के दोहों का उद्‌देश्य क्या था?

फ) रहीम किस राजा के दरबार में प्रमुख कवि थे?

य) बिहारी की चर्चित रचना कौन-सी है?

र) बिहारी ने किस प्रकार के दोहे लिखे?

ल) 'एक पत्नी के नोट्स' के उपन्यासकार कौन हैं?

व) एक पत्नी के नोट्स उपन्यास की नायिका का नाम लिखिए।

त) महाभोज के नाटककार कौन हैं?

थ) नाटक के दो तत्व बताइए।

P.T.O.

प्र.*2)* निम्नलिखित में से किन्हीं 5 प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **[25]**

अ) कबीर की भाषा पर प्रकाश डालिए।

ब) मीराबाई की प्रगतिशीलता को समझाइए।

क) उपन्यास विधा का स्वरूप बताइए।

ड) एक पत्नी के नोट्स उपन्यास का उद्‌देश्य लिखिए।

इ) रहीम की भक्तिभावना को समझाइए।

फ) बिहारी की श्रृंगारिकता पर प्रकाश डालिए।

य) महाभोज नाटक की कथावस्तु लिखिए।

प्र.*3)* निम्नलिखित में से किन्हीं 5 प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **[25]**

अ) कबीर की प्रगतिशीलता को समझाइए।

ब) मीराबाई की भक्ति को सोदाहरण लिखिए।

क) मन्नू भंडारी का साहित्यिक परिचय दीजिए।

ड) रहीम के काव्य की प्रासंगिकता पर प्रकाश डालिए।

इ) बिहारी की अलंकार योजना समझाइए।

फ) एक पत्नी के नोटस उपन्यास की कथावस्तु लिखिए।

य) महाभोज नाटक का उद्‌देश्य बताइए।

प्र.*4)* निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर विस्तार से लिखिए। **[10]**

अ) कबीर की भक्तिभावना को समझाइए।

ब) एक पत्नी के नोटस उपन्यास की तात्विक समीक्षा कीजिए।

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2226

[Total No. of Pages : 4

[6312]-33
S.Y.B.A. (SODL)
HISTORY
DSE2 - E : Glimpses of The Modern World
(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer the following question in a sentence each (any 10). **[10]**

a) Name the popular works of michelangech buonarroti.

b) When did the american revolution begin

c) Which of these books was written by John Locke.

d) WHo was Joseph Mazzini.

e) What is the immediately cause of 1st world war.

f) Which country was of the part of Tripple alliance.

g) Which year did the league of nation cameinto existance.

h) When and where was sun - yet - sen born.

i) What is the name of Hitlers auto biography.

j) What was the slogan of Nazi party.

k) When did the IInd world war started.

l) When was the UNO established.

P.T.O.

Q2) Answer any five of the following seven questions in 50 to 100 words. **[25]**

a) Define the term of reformation.

b) What is the nature of Non - cooperation movement.

c) Explain the objectives of UNO.

d) Explain the term of cold war.

e) What is the Nature of weimer republic.

f) What is the economical consequences of second world war.

g) What is the ideology of Nazi party.

Q3) Write short note on any five of the following. **[25]**

a) Renaissance

b) Dr. Sun-yet-sen

c) League of Nation

d) Hitler

e) Champaranya satyagraha

f) UNO

g) Paris Peace settlement

Q4) Answer the following questions in 150 to 200 words. (any one) **[10]**

a) Explain the importance of civil - disobidence movement.

OR

b) Discuss the causes of first world war.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2226

[6312]-33
S.Y.B.A. (SODL)
HISTORY
DSE2 - E : Glimpses of The Modern World
(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दहा) **[10]**

अ) मिकाईल ब्युओनार्डीची प्रसिद्ध कामे सांगा.

ब) अमेरिकन क्रांती केंव्हा सुरू झाली?

क) जॉन लॉक याने कोणते पुस्तक लिहले आहे?

ड) जोसेफ मॅझिनी कोण होता?

इ) पहिल्या महायुद्धाचे तत्कालीन कारण काय होते?

फ) तिहेरी युतीमध्ये कोणते देश सहभागी होते?

य) लीग ऑफ नेशन कधी स्थापन करण्यात आली?

र) सन-येत-सेन यांचा जन्म कोठे व कधी झाला?

ल) हिटलरच्या आत्मचरित्राचे नाव सांगा.

व) नाझी पक्षाचे घोषवाक्य सांगा.

त) दुसरे महायुद्ध कधी सुरू झाले?

थ) संयुक्त राष्ट्रसंघाची स्थापना कधी झाली?

प्र.2) खालील सात प्रश्नांपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 50 ते 100 शब्दांत लिहा. **[25]**

अ) नवजागरण हि संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) असहकार चळवळीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

क) संयुक्त राष्ट्रसंघाची उद्दिष्ट्ये सांगा.

ड) शीतयुद्ध हि संकल्पना स्पष्ट करा.

इ) वायमर प्रजासत्ताकाचे स्वरूप सांगा.

फ) दुसऱ्या महायुद्धाची आर्थिक परिणाम सांगा.

य) नाझी पक्षाची तत्त्वज्ञान सांगा.

प्र.3) खालील सातपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे संक्षिप्त स्वरूपात लिहा. **[25]**

अ) नवजागरण

ब) सन-येत-सेन

क) लीग ऑफ नेशन

ड) हिटलर

इ) चंपारण्य सत्याग्रह

फ) संयुक्त राष्ट्र

य) पॅरिस शांतता तह

प्र.4) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 150 ते 200 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) सविनय कायदेभंग चळवळीचे महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

ब) पहिल्या महायुद्धाच्या कारणांची चर्चा करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2227

[Total No. of Pages : 4

[6312]-34
S.Y.B.A. (SODL)
ECONOMICS
DSE2 - G : Macro Economics
(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***
3) ***Draw neat and clean diagrams wherever necessary.***

Q1) Answer of the following in one sentences each. (Any ten) **[10]**

a) What is Macro Economics?

b) Write any two limitations of fiscal policy.

c) What is national income?

d) What is Bank Rate?

e) Write the full form of GNP.

f) Write any two effects of Deflation.

g) What is a business cycle?

h) Who formulated the principle of effective demand?

i) What is Fiscal Policy?

j) Who introduced the concept of investment multiplier?

k) What is the value of money?

l) Write the full form of MPS.

Q2) Answer the following in 50-100 words each. (Any five) **[25]**

a) Explain the difference between Micro Economics and Macro Economics in brief.

b) Explain the circular flow of national income in brief.

c) Explain the Say's law of market.

d) Explain the psychological law of consumption.

e) Explain the primary functions of money.

f) Explain the phases of business cycle in brief.

g) Explain the quantitative instruments of monetary policy.

Q3) Answer the following in 50-100 words each. (Any five) **[25]**

a) Elaborate the objectives of Macro Economic policies.

b) Explain the features of Business cycle.

c) Explain the demand pull inflation with diagram

d) Explain various measures of money supply by the Reserve Bank of India

e) Explain the factors Influencing Consumption Function.

f) Explain Keynes' Criticism on Classical Theory of employment in brief.

g) Explain the methods of national income measurement in brief.

Q4) Answer one of the following in 150-200 words. **[10]**

a) Explain the scope and importance of Macro Economics.

b) What is inflation? Explain various causes of inflation.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2227

[6312]-34

S.Y.B.A. (SODL)

ECONOMICS

DSE2 - G : Macro Economics

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दहा) **[10]**

अ) स्थुल अर्थशास्त्र म्हणजे काय?

ब) राजकोषीय धोरणाच्या कोणत्याही दोन मर्यादा लिहा.

क) राष्ट्रीय उत्पन्न म्हणजे काय?

ड) बँक दर म्हणजे काय?

इ) GNP चे पूर्ण रूप लिहा.

फ) चलन घटीचे कोणतेही दोन परिणाम लिहा.

य) व्यापार चक्र म्हणजे काय?

र) प्रभावी मागणीचे तत्व कोणी मांडले?

ल) राजकोषीय धोरण म्हणजे काय?

व) गुंतवणूक गुणक संकल्पना कोणी मांडली?

त) पैशाचे मूल्य म्हणजे काय?

थ) MPS चे पूर्ण रूप लिहा.

प्र.2) खालील प्रश्नांची 50 ते 100 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) **[25]**

अ) सुक्ष्म अर्थशास्त्र आणि स्थुल अर्थशास्त्र यामधील फरक थोडक्यात स्पष्ट करा.

ब) राष्ट्रीय उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह थोडक्यात विशद करा.

क) 'से' यांचा बाजार विषयक नियम विशद करा.

ड) उपभोगाचा मानसशास्त्रीय नियम स्पष्ट करा.

इ) पैशाची प्राथमिक कार्ये स्पष्ट करा.

फ) व्यापार चक्राच्या अवस्था थोडक्यात विशद करा.

य) मौद्रिक धोरणांची संख्यात्मक साधने स्पष्ट करा.

प्र.3) खालील प्रश्नांची 50 ते 100 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) **[25]**

अ) स्थुल आर्थिक धोरणाची उद्दिष्टे विशद करा.

ब) व्यापार चक्राची वैशिष्ट्ये विशद करा.

क) मागणी देय चलनवाढ आकृतीसह स्पष्ट करा.

ड) भारतीय रिझर्व बँकेची पैशाच्या पुरवठ्याची विविध मापे विशद करा.

इ) उपभोग फलन प्रभावित करणारे घटक स्पष्ट करा.

फ) रोजगाराच्या सनातनवादी सिद्धांतावरील केन्स यांनी केलेली टीका थोडक्यात स्पष्ट करा.

य) राष्ट्रीय उत्पन्न मापनाच्या पद्धती थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.4) खालील प्रश्नाचे 150 ते 200 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **[10]**

अ) स्थुल अर्थशास्त्राची व्याप्ती आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) चलनवाढ म्हणजे काय? चलनवाढीची विविध कारणे विशद करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2228

[Total No. of Pages : 4

[6312]-35
S.Y.B.A. (SODL)
POLITICAL SCIENCE
DSE2-H : Political Journalism
(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Attempt any 10 out of 12 from the following. **[10]**

a) What does mean by Electronic media?

b) Mention any two factors of political Mediatisation.

c) What is full form of TRP?

d) Define Mediatisation.

e) What does mean by Public opinion?

f) Who invented Radio?

g) What does mean by Political Journalism?

h) What is Paid News?

i) What does mean by Media Saturation?

j) Who started Maratha and Kesari?

k) Write the name of News paper started by B.R. Ambedkar.

l) What is yellow Journalism?

P.T.O.

Q2) Attempt any 5 out of 7 from the following. **[25]**

a) Explain the challenges faced by journalism.

b) Explain the methods of forming Public opinion.

c) Explain the role of Social Media in Politics.

d) Comment on Loksabha election 2014.

e) Explain the nature of Print media.

f) Write the characteristics of Electronic Media.

g) What is Journalism? Write its types.

Q3) Attempt any 5 out of 7 from the following. **[25]**

a) Explain the process of mediatisation of politics.

b) Media gets business from Politics. Comment.

c) Write the importance of Public opinion.

d) Comment on Social media war room of Political parties.

e) Write the scope of Political Journalism.

f) What is Web media? Write it's nature.

g) Write brief History of Indian Journalism.

Q4) Write any 1 out of 2 from the following. **[10]**

a) What is Political Journalism? Write its history in detail.

b) Critically analyse declining media as fourth pillar of democracy.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2228

[6312]-35

S.Y.B.A. (SODL)

POLITICAL SCIENCE

DSE2-H : Political Journalism

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालील 12 पैकी कोणतेही 10 सोडवा. **[10]**

अ) इलेक्ट्रॉनिक माध्यम म्हणजे काय?

ब) राजकीय माध्यमीकरणाचे कोणतेही दोन घटक लिहा?

क) TRP चे पुर्ण रूप लिहा.

ड) माध्यमीकरणाची व्याख्या लिहा.

इ) जनमत म्हणजे काय?

फ) रेडोओचा शोध कोणी लावला?

य) राजकीय पत्रकारिता म्हणजे काय?

र) पेड न्यूज म्हणजे काय?

ल) माध्यमांची संपुष्टता म्हणजे काय?

व) मराठा आणि केसरीची सुरूवात कोणी केली?

त) बी. आर. आंबेडकरांनी सुरू केलेल्या वृत्तपत्राचे नाव लिहा.

थ) पित पत्रकारिता (Yellow Journalism) म्हणजे काय?

प्र.2) खालील 7 पैकी कोणतेही 5 सोडवा. **[25]**

अ) पत्रकारिते समोरील आव्हाने स्पष्ट करा.

ब) जनमत निर्मितीच्या पद्धती स्पष्ट करा.

क) समाज माध्यमांची राजकारणातील भूमिका स्पष्ट करा.

ड) लोकसभा निवडणूक 2014 वर भाष्य करा.

इ) छापील माध्यमांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

फ) इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांची वैशिष्ट्ये लिहा.

य) पत्रकारिता म्हणजे काय? पत्रकारितेचे प्रकार लिहा.

प्र.3) खालील 7 पैकी कोणतेही 5 सोडवा. **[25]**

अ) राजकीय माध्यमीकरणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

ब) राजकारणातून माध्यमांचा बिजनेस मिळतो. भाष्य करा.

क) जनमताचे महत्त्व लिहा.

ड) राजकीय पक्षांची 'सोशल मिडिया वार रूम' यावर भाष्य करा.

इ) राजकीय पत्रकारितेची व्याप्ती लिहा.

फ) वेब माध्यम म्हणजे काय? त्याचे स्वरूप लिहा.

य) भारतीय पत्रकारितेचा थोडक्यात इतिहास लिहा.

प्र.4) खालील 2 पैकी कोणताही 1 सोडवा. **[10]**

अ) राजकीय पत्रकारिता म्हणजे काय? राजकीय पत्रकारितेचा इतिहास सविस्तर लिहा.

ब) लोकशाहीचा चौथा स्तंभ म्हणून माध्यमांचा घटता स्तर याचे टिकात्मक परिक्षण करा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2229

[Total No. of Pages : 4

[6312]-36
S.Y.B.A. (SODL)
PUBLIC ADMINISTRATION
DSE2 - J : Development Administration
(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following. **[10]**

a) What is a development administration?

b) Who is the originator of the term development administration?

c) Development administration primarily concerned with which nations?

d) When was the study of development administration started?

e) What is a sustainable development?

f) What is a E-Governance?

g) What is a Bureaucracy?

h) Give examples of sustainable development.

i) What is a Non - Governmental organization?

j) Write the characteristics of good governance.

k) What is a Human development indicators.

l) Explain Frederick Rigg's definition of development administration.

P.T.O.

Q2) Attempt any 5 questions from the following. **[25]**

a) Administration in developing countries.

b) Participation of peoples in development administration.

c) World Trade organization.

d) E-Governance.

e) Role of bureaucracy in development administration.

f) Role of Non - Governmental organization in development administration.

g) Problem's facing development administration.

Q3) Attempt any 5 questions from the following. **[25]**

a) Explain the role of private sectors in development.

b) Explain the importance of Development administration.

c) Explain the characteristics of administration in developed countries.

d) Explain the difference between development administration and traditional Public administration.

e) Explain the participatory approach to development administration.

f) Explain the characteristics of development administration.

g) Explain the relationship between globalization and development administration.

Q4) Attempt any one out of two from the following. **[10]**

a) Elucidate the nature and scope of Development administration?

b) Explain relations between development administration and citizens.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2229

[6312]-36

S.Y.B.A. (SODL)
PUBLIC ADMINISTRATION
DSE2 - J : Development Administration
(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 70*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. **[10]**

अ) विकास प्रशासन म्हणजे काय?

ब) विकास प्रशासन या शब्दाचे जनक कोण आहेत?

क) विकास प्रशासन प्रामुख्याने कोणत्या राष्ट्रांशी निगडीत असते?

ड) विकास प्रशासनाच्या अध्ययनाची सुरवात केंव्हा करण्यात आली?

इ) शाश्वत विकास म्हणजे काय?

फ) ई–गव्हर्नन्स म्हणजे काय?

य) नोकरशाही म्हणजे काय?

र) शाश्वत विकासाची उदाहरणे सांगा.

ल) अशासकीय संघटना म्हणजे काय?

व) सुशासनाची वैशिष्ट्ये सांगा.

त) मानवी विकास निर्देशांक म्हणजे काय?

थ) फ्रेडरिक रिग्ज यांची विकास प्रशासना संबंधी व्याख्या स्पष्ट करा.

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणतेही पाच) **[25]**

अ) विकसनशील देशामधील प्रशासन.

ब) विकास प्रशासनामधील जनतेचा सहभाग.

क) जागतिक व्यापार संघटना.

ड) ई-गव्हर्नन्स.

इ) विकास प्रशासनात नोकरशाहीची भुमिका.

फ) विकास प्रशासनात अशासकीय संघटनांची भुमिका.

य) विकास प्रशासनासमोरील समस्या.

प्र.3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) **[25]**

अ) विकासामधील खाजगी क्षेत्राची भुमिका स्पष्ट करा.

ब) विकास प्रशासनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

क) विकसीत देशातील प्रशासनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ड) विकास प्रशासन आणि पारंपारिक लोकप्रशासन यातील फरक स्पष्ट करा.

इ) विकास प्रशासनातील सहभागी दृष्टीकोण स्पष्ट करा.

फ) विकास प्रशासनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

य) जागतिकीकरण आणि विकास प्रशासन संबंध स्पष्ट करा.

प्र.4) खालील एका प्रश्नाचे उत्तर 150 ते 200 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) विकास प्रशासनाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

ब) विकास प्रशासन आणि नागरिक यातील संबंध स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2230

[Total No. of Pages : 4

[6312]-37
S.Y.B.A. (SODL)
SOCIOLOGY
DSE2 - K : Society in India : Understanding Issues and Indian Society : Understanding Issues
(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:
1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any TEN of the following TWELVE questions. **[10]**

a) What are Social Issues?

b) Write the Definition of Caste.

c) What is Domestic Violence?

d) Write the Definition of Development.

e) Write the Meaning of Addiction.

f) Write the Definition of State.

g) What are the nature of Social Issues?

h) Write Definition of Minorities.

i) What is Gender?

j) What is Pollution?

k) What is Old Age?

l) What is Sociology?

Q2) Write the answer to any FIVE of the following SEVEN questions. **[25]**

a) Write the characteristics of Social Issues.

b) Write the causes of Caste Inequality.

c) Explain the causes of Domestic Violence in brief.

d) Explain the types of Pollution in brief

e) Write a short note on Addiction in Youth.

f) Explain the characteristics of a State.

g) Explain the meaning of Religious Intolerance.

Q3) Write the answer to any FIVE of the following SEVEN questions. **[25]**

a) Write the consequences of Social Issues.

b) Explain the Issues of Religious minorities.

c) Explain the consequences of Sexual Violence.

d) Elaborate Issues of Environmental Degradation in brief

e) Write a short note on Health Issues of the Aged.

f) Explain the meaning of Democracy.

g) Explain the Nature of Human Trafficking.

Q4) Write the answer to any ONE of the following TWO questions. **[10]**

a) What is Development? Explain the issues of Development.

b) Explain the Approaches of Social Problems.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2230

[6312]-37

S.Y.B.A. (SODL)

SOCIOLOGY

DSE2 - K : Society in India : Understanding Issues and Indian Society : Understanding Issues

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालील बारा प्रश्नांपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) सामाजिक समस्या म्हणजे काय?

ब) जातीची व्याख्या लिहा.

क) कौटुंबिक हिंसाचार म्हणजे काय?

ड) विकासाची व्याख्या लिहा.

इ) व्यसनाचा अर्थ लिहा.

फ) राज्याची व्याख्या लिहा.

य) सामाजिक समस्या कोणत्या स्वरूपाच्या आहेत?

र) अल्पसंख्याकांची व्याख्या लिहा.

ल) लिंगभाव म्हणजे काय?

व) प्रदूषण म्हणजे काय?

त) वृद्धावस्था म्हणजे काय?

थ) समाजशास्त्र म्हणजे काय?

प्र.2) खालील सात प्रश्नांपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) सामाजिक समस्येची वैशिष्ट्ये लिहा.

ब) जातीय विषमतेची कारणे लिहा.

क) कौटुंबिक हिंसाचाराची कारणे थोडक्यात स्पष्ट करा.

ड) प्रदुषणाचे प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.

इ) तरूणांमधील व्यसनाधीनतेवर टीप लिहा.

फ) राज्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

य) धार्मिक असहिष्णुतेचा अर्थ स्पष्ट करा.

प्र.3) खालील सात प्रश्नांपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) सामाजिक समस्यांचे परिणाम लिहा.

ब) धार्मिक अल्पसंख्याकांच्या समस्या स्पष्ट करा.

क) लैंगिक हिंसाचाराचे परिणाम थोडक्यात स्पष्ट करा.

ड) पर्यावरण ऱ्हासाची समस्या थोडक्यात विशद करा.

इ) वृद्धांच्या आरोग्यविषयक समस्येवर टीप लिहा.

फ) लोकशाहीचा अर्थ स्पष्ट करा.

य) मानवी तस्करीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.4) खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) विकास म्हणजे काय? विकासात्मक समस्या स्पष्ट करा.

ब) सामाजिक समस्यांचे दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2231

[Total No. of Pages : 4

[6312]-38

S.Y.B.A. (SODL)

PSYCHOLOGY

DSE2-L : Developmental Psychology and Theories of Personality

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following. **[10]**

a) What is prenatal development?

b) Define personality.

c) What is hazards?

d) Who developed mind stages?

e) Define Emotions.

f) Define conditioning.

g) What is fetal stage?

h) What are identical twins?

i) Define conflict.

j) What is gens?

k) Define assimilation

l) What are needs?

Q2) Attempt any five out of seven from the following. **[25]**

a) Explain the types of birth process.

b) Explain PEN model.

c) Discuss prenatel development stages.

d) What are types of conflict?

e) Explain Bandura's social cognitive theory.

f) Explain the physical growth in infancy.

g) Explain the determinants of personality.

Q3) Attempt any five out of seven from the following. **[25]**

a) Describe various fetal stages.

b) Explain collective unconsciousness.

c) Discuss the types of effective parenting.

d) What are physical changes in early childhood?

e) Explain the nature of development process.

f) Discuss the concept of individual psychology given by Adler.

g) Explain ocean model.

Q4) Attempt any one out of two from the following. **[10]**

a) Define conditioning. Explain in detail classical conditioning.

b) Explain the reproductive challanges and choices faced by people.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2231

[6312]-38

S.Y.B.A. (SODL)

PSYCHOLOGY

DSE2-L : Developmental Psychology and Theories of Personality

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *70*

सूचना :-
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र. *1)* खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) जन्मपूर्व विकास अवस्था म्हणजे काय?

ब) व्यक्तिमत्वाची व्याख्या द्या.

क) धोके (Hazard) म्हणजे काय?

ड) मनाच्या अवस्था कोणी मांडल्या?

इ) भावनेची व्याख्या द्या.

फ) अभिसंधनाची व्याख्या द्या.

य) गर्भावस्था म्हणजे काय?

र) एकबीज जुळे म्हणजे काय?

ल) संघर्षाची व्याख्या द्या.

व) जनुके (Gens) म्हणजे काय?

त) आत्मसातीकरणाची व्याख्या द्या.

थ) गरज म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) जन्यप्रक्रियेचे प्रकार स्पष्ट करा.

ब) व्यक्तिमत्वाचे PEN प्रारूप स्पष्ट करा.

क) जन्मपूर्व विकास अवस्थेची चर्चा करा.

ड) संघर्षाच्या प्रकाराच्या चर्चा करा.

इ) बांडुरा यांच्या सामाजिक बोधनिक सिद्धांत स्पष्ट करा.

फ) शैशवावस्थेतील शारीरिक वाढ स्पष्ट करा.

य) व्यक्तिमत्वाचे निर्धारके/नियामके स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) गर्भावस्था स्पष्ट करा.

ब) सामुदायिक अबोधावस्था स्पष्ट करा.

क) प्रभावी पालकत्वाच्या प्रकारांची चर्चा करा.

ड) पूर्वबाल्यावस्थेमध्ये होणाऱ्या शारीरिक बदलाची माहिती द्या.

इ) विकास प्रक्रियेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

फ) ॲडलर यांच्या व्यक्तिगत मानसशास्त्र या संकल्पनेची चर्चा करा.

य) ओशन (OCEAN) प्रारूप स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) अभिसंधनाची व्याख्या द्या. अभिजात अभिसंधान सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) व्यक्ति समोरील पुर्नउत्पादनातील आव्हाने आणि निवडी स्पष्ट करा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2232

[Total No. of Pages : 2

[6312] - 39
S.Y. B.A. (SODL)
(ENGLISH)
SEC 2-A Mastering Communication Skills
(2019 Pattern)

Time : 3 Hour] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks***

Q1) **Attempt any ten out of twelve of the following :** **[10]**

a) Who introduced the concept of OODA?

b) What role does body language play?

c) Explain self-introduction

d) What is body language?

e) State some of the phrases while declining the invitation

f) What is a Symposium?

g) What are permission letters used for?

h) Who introduced and popularised the concept of digital literacy?

i) Give some examples of pedagogical tools of digital literacy

j) What is lnformation and Communication Technology?

k) Define soft skills

1) What are Homophones?

Q2) **Attempt any five out of seven from the following :** **[25]**

a) Write a short note on digital literacy

b) Discuss the different types of CALL.

c) Explain the difference between multimedia and web-based CALL

d) Write a short note on Non-verbal communication

e) Raghav meets his friend Manish after a long time in Pune. He became very happy to see him. Write a conversation using the greeting and responses to greetings.

f) Discuss the various types of speeches.

g) Write a note on the advantages of presentation skills.

Q3) **Attempt any five out of seven from the following :** **[25]**

a) List the technologies used in CALL

b) Write a short note on the applications of Mall

c) Your friend wants to invite you to a movie on Sunday. You are free and you accept the invitation. Write a brief dialogue.

d) Differentiate between partial and reluctant agreement

e) Define visual aids. How are they helpful in presentation skills?

f) Write the various phrases used for refusing permission

g) Why are a vote of thanks speeches important?

h) Write five don'ts of debates.

Q4) **Attempt any one out of two from the following:** **[10]**

a) Explain the importance of digital literacy and how it is helpful in the current scenario.

b) Discuss the importance and significance of presentation skills.

⧓ ⧓ ⧓

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2233

[Total No. of Pages : 2

[6312]-40
S.Y.B.A. (SODL)
MARATHI (मराठी)
SEC 2-B : प्रकाशन व्यवहार आणि संपादन व उपयोजित लेखन कौशल्ये
(2019 Pattern) (Annual System)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. **[10]**

अ) लाकडी ठोकळ्याद्वारे कोणत्या शतकात व कोठे छपाईस सुरूवात झाली?

ब) जोहान्स गटेनबर्गने कोठे छपाई यंत्राचा शोध लावला?

क) पुस्तकाच्या मार्केटिंगचे दोन प्रकार कोणते?

ड) विल्यम कॅरे यांच्या पुस्तकाची नावे लिहा.

इ) मुद्रित शोधनाला इंग्रजीमध्ये काय म्हणतात?

फ) मुद्रित शोधकाने स्वत: जवळ कोणती साधनसामग्री बाळगावी?

य) जाहिरातीचे दोन प्रकार लिहा.

र) दृकश्राव्य प्रकारातील जाहिरात कोणत्या माध्यमातून प्रसारीत होते?

ल) दुरदर्शनचे प्रक्षेपण प्रथम कधी व कोठे झाले?

व) दिल्ली केंद्राच्या दुसऱ्या वाहिनीस कधी सुरूवात झाली?

त) 'ज्ञानकोश' ह्या अर्थाने कोणत्या संज्ञा वापरण्यात येतात?

थ) कोश रचनेचे दोन घटक कोणते?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 150 शब्दांत लिहा. **[25]**

अ) स्वातंत्र्योत्तर काळातील ग्रंथप्रकाशनाची प्रयोजने विशद करा.

ब) कॉपीराईट कायद्याची तोंडओळख करून द्या.

क) ग्रंथनिर्मिती प्रक्रियेतील घटक विशद करा.

ड) ग्रंथाचे विविध घटक कोणते ते विशद करा?

इ) मुद्रित माध्यमाच्या जाहिरातीतील घटक व मांडणीचा आढावा घ्या.

फ) मुलाखतीचे प्रकार कोणते ते लिहा?

य) कोशवाङ्मयाचे महत्त्व विशद करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 150 शब्दांत लिहा. **[25]**

अ) ग्रंथप्रकाशनाची प्राचीन प्रयोजने विशद करा.

ब) प्रकाशन व्यवसायासाठी आवश्यक गुण कोणते?

क) ग्रंथाचे महत्त्व काय?

ड) संदर्भ ग्रंथाचे प्रकार कोणते?

इ) जाहिरातीचे प्रकार सविस्तर विशद करा.

फ) दुरदर्शनवरील मुलाखतीचे प्रकार कोणते ते सविस्तर लिहा?

य) कोशवाङ्मयाचे प्रकार लिहा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) ग्रंथनिर्मिती प्रक्रिया आणि प्रकार सविस्तर विशद करा.

ब) मुलाखत लेखन या घटकाचा सविस्तर आढावा घ्या.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2234

[Total No. of Pages : 2

[6312]-41
S.Y.B.A. (SODL)
HINDI (हिन्दी)
SEC2-C : अनुवाद स्वरूप एवं व्यवहार और माध्यम लेखन
(2019 Pattern) (Annual System)

समय *: 3 घंटे]* *[*पूर्णांक *: 70*

सूचनाएँ : *1)* सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक है।

प्र.1) निम्नलिखित में से किन्हीं दस प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य में लिखिए। **[10]**

अ) एक भाषा की पाठ्य-सामग्री को किसी दूसरी भाषा में रूपांतरित करने को क्या कहते है?

ब) किस फीचर में संगीत और ध्वनि का अतिरिक्त प्रभाव शामिल किया जाता है?

क) ''मनोरंजक ढंग से लिखे गए किसी प्रासंगिक लेख को फीचर कहा जा सकता है।'' यह किसकी परिभाषा है?

ड) कंटेंट लेखन किसे कहते है?

इ) सबसे प्रमुख श्रव्य संचार माध्यम कौन-सा है?

फ) 'थैजोरस' इस युनानी शब्द का हिंदी करण शब्द कौन-सा है?

य) ब्लॉग लिखना, ब्लॉग संभालना या मौजूदा ब्लॉग में कोई लेख शामिल करना क्या कहलाता है?

र) हर भाषिक संरचना के कितने स्तर होते है?

ल) अनुवाद का अर्थ कैसा होना चाहिए?

व) भारत में रेडिओ प्रसारण का इतिहास कब से शुरू हुआ?

त) किसी भाव, विचार, संदेश या जानकारी को दूसरों तक पहूंचाने की सामूहिक प्रक्रिया को क्या कहते हैं?

थ) 'दुभाषिया' किसे कहते हैं?

P.T.O.

प्र.2) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **[25]**

अ) व्यावहारिक अनुवाद के तीन सोपान विश्लेषित कीजिए।

ब) संचार के मुख्य कार्यों पर प्रकाश डालिए।

क) कंटेंट लेखन क्या है बताते हुए उसका महत्त्व समझाइए।

ड) टेलीविजन फीचर लेखन के महत्वपूर्ण बिंदूओं पर चर्चा कीजिए।

इ) आशु अनुवाद के विविध क्षेत्र स्पष्ट कीजिए।

फ) 'अनुवाद कला है' – स्पष्ट कीजिए।

य) रेडिओ का महत्व विश्लेषित कीजिए।

प्र.3) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **[25]**

अ) कार्यालयी अनुवाद से क्या तात्पर्य है?

ब) संचार क्रिया के प्रमुख तत्वों पर प्रकाश डालिए।

क) विज्ञापन में भाषा का प्रयोग किस प्रकार होना चाहिए?

ड) अनुवाद की सहायक सामग्रियों को स्पष्ट कीजिए।

इ) ब्लॉग लेखन के सोपान लिखिए।

फ) फीचर तथा आलेख में क्या भेद है स्पष्ट कीजिए।

य) काव्य का अनुवाद करते समय कौन–सी समस्याएँ आती है– स्पष्ट कीजिए।

प्र.4) निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर विस्तार से लिखिए। **[10]**

अ) मुद्रण माध्यम के विभिन्न प्रकार स्पष्ट कीजिए।

ब) अनुवाद की परिभाषा देते हुए अच्छे अनुवादक के गुणों की चर्चा कीजिए।

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2235

[Total No. of Pages : 4

[6312]-42

S.Y.B.A. (SODL)

HISTORY

SEC2-E: Art and Architecture in Early India and Medieval Indian, Art and Architecture

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer the following questions in a sentence each. (any 10) **[10]**

a) Which of the common features of both Harappa & Mohanjodaro.

b) Which Harappan site is found in Rajasthan.

c) How many seat in Buddhism.

d) Where is the found of bronze dancing girl?

e) Where are the famous Ashoka Pillars located.

f) How many caves were excavated at the Junnar site.

g) What ment by Stupa.

h) When was the Gol Gumbar built.

i) What meant by Vihara.

j) Where is the biggest Harappan site in India.

k) Where are the famous Ajanta located.

l) Where was the Gulbarga located.

Q2) Answer any five of the following seven questions in 50 - 100 words. **[25]**

a) Give the details of Harappan seal.

b) Write the structure of Rock - Cut art.

c) Note on Bahamani Empire.

d) Write the note on Tomb of Shershaha Suri.

e) Write the special features of Mathura style.

f) Write the special features of Nagara style.

g) Give the information of Jama Mosque.

Q3) Write short notes on any five of the following. **[25]**

a) Tomb of Iltutmish

b) Hampi

c) Tomb of Humayun

d) Tajmahal

e) Kutubminar

f) Gandhara style

g) Chaitya

Q4) Answer the following questions in 150-200 words. **[10]**

a) Discuss the various elements of Islamic Architecture.

b) Discuss the characteristic features of Vijayanagar Temple.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

PC2235

[6312]-42

S.Y.B.A. (SODL)

HISTORY

SEC2-E: Art and Architecture in Early India and Medieval Indian, Art and Architecture

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही 10) **[10]**

अ) हडप्पा आणि मोहेंजोदडो या स्थळातील समान वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?

ब) राजस्थान मधील हडप्पा संस्कृतीतील कोणत्या स्थळांचा शोध लागला?

क) बौध्द धर्मात किती पंथ आहेत?

ड) कास्यधातुची नर्तकीची मुर्ती कोठे सापडली आहे?

इ) अशोकाचे प्रसिध्द स्तंभ कोठे आहेत?

फ) जुन्नर या ठिकाणी किती लेण्यांचे उत्खनन झालेले आहे?

य) स्तुप म्हणजे काय?

र) गोल घुमट कधी बांधला?

ल) विहार म्हणजे काय?

व) हडप्पा संस्कृतीतील सर्वात मोठे स्थळ कोणते?

त) प्रसिध्द अजिंठा लेण्या कोठे आहेत?

थ) गुलबर्गा कोठे आहे?

प्र.2) कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 50 ते 100 शब्दात लिहा. **[25]**

अ) हडप्पाकालीन मुद्रा याविषयी माहिती लिहा.

ब) शैलगृहांच्या रचनेविषयी वृत्तांत लिहा.

क) बहामनी साम्राज्याची संक्षिप्त माहिती लिहा.

ड) शेरशहा सूरचे थडगे याविषयी माहिती लिहा.

इ) मथुरा शैलीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

फ) नागर शैलीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

य) जामा मशिदीविषयी माहिती लिहा.

प्र.3) टीपा लिहा. (कोणत्याही पाच) **[25]**

अ) इल्तुत्मिशचे थडगे

ब) हम्पी

क) हुमायूनचे थडगे

ड) ताजमहाल

इ) कुतुबमिनार

फ) गांधार शिल्पशैली

य) चैत्यगृहे

प्र.4) खालील एका प्रश्नाचे उत्तर 150 ते 200 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) मुस्लिम स्थापत्य प्रकारातील विविध घटकांची सविस्तर चर्चा करा.

ब) विजयनगर साम्राज्यातील मंदिर स्थापत्याचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2236

[Total No. of Pages : 4

[6312]-43

S.Y.B.A. (SODL)

ECONOMICS

SEC2 - G : Basic Concept of Research Methodology

(2019 Pattern) (CBCS) (Annual System)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer the following question in one sentence (Any Ten) **[10]**

a) Define research.

b) What is Social Research?

c) State two characteristics of research design.

d) What are hypotheses?

e) What is a research design?

f) What is Data Collection?

g) Books, magazines, published statistics are the sources of obtaining these facts.

h) Define information analysis.

i) What is a median?

j) Define polymer/Mode.

k) What is a Research Report?

l) What is expansion deviation?

Q2) Write any five of the following question in 50-100 words each. **[25]**

a) Explain the characteristics of research.

b) Outline the research steps.

c) Explain the need/requirement of the research design.

d) Explain the primary sources of data collection.

e) Explain the nature of data analysis.

f) Explain the types of data classification.

g) Explain the components of a research report.

Q3) Write any five of the following question in 50-100 words each. **[25]**

a) Explain the importance of research report.

b) State the types of research.

c) Outline the topics to be covered in the research plan.

d) Explain secondary sources of data collection.

e) Explain the importance of data analysis.

f) Explain the advantages and limitations of standard deviation.

g) State the objective of a research report.

Q4) Write the answer of any one of the following questions in 150-200 words. **[10]**

a) What is research? Explain in detail the importance of economic research.

b) Explain the importance of research report and state the problems of research report.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

PC2236

[6312]-43

S.Y.B.A. (SODL)

ECONOMICS

SEC2 - G : Basic Concept of Research Methodology

(2019 Pattern) (CBCS) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दहा) **[10]**

अ) संशोधन व्याख्या सांगा.

ब) सामाजिक संशोधन म्हणजे काय?

क) संशोधन आराखड्याची दोन वैशिष्ट्ये सांगा.

ड) गृहीतके म्हणजे काय?

इ) संशोधन आराखडा म्हणजे काय?

फ) तथ्य संकलन म्हणजे काय?

य) पुस्तके, मासिके, प्रकाशित आकडेवारी हे तथ्य प्राप्त करण्याचे कोणते स्त्रोत आहे?

र) माहिती विश्लेषणाची व्याख्या द्या.

ल) मध्यका म्हणजे काय?

व) बहुलकाची व्याख्या द्या.

त) संशोधन अहवाल म्हणजे काय?

थ) विस्तार विचलन म्हणजे काय?

प्र.2) खालील प्रश्नांची 50 ते100 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) **[25]**

अ) संशोधनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) संशोधनाच्या पायऱ्या मांडा.

क) संशोधन आराखड्याची गरज/आवश्यकता स्पष्ट करा.

ड) तथ्य संकलनाचे प्राथमिक स्त्रोत स्पष्ट करा.

इ) माहिती विश्लेषणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

फ) माहिती वर्गीकरण प्रकार स्पष्ट करा.

य) संशोधन अहवालाचे घटक स्पष्ट करा.

प्र.3) खालील प्रश्नांची 50 ते 100 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) **[25]**

अ) संशोधन अहवालाचे महत्व स्पष्ट करा.

ब) संशोधनाचे प्रकार सांगा.

क) संशोधन आराखड्यात समाविष्ठ होणाऱ्या बाबी मांडा.

ड) तथ्य संकलनाचे दुय्यम स्त्रोत स्पष्ट करा.

इ) माहिती विश्लेषणाचे महत्व स्पष्ट करा.

फ) प्रमाण विचलनाचे फायदे व मर्यादा स्पष्ट करा.

य) संशोधन अहवालाचे उद्देश सांगा.

प्र.4) खालील प्रश्नाचे 150 ते 200 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **[10]**

अ) संशोधन म्हणजे काय? आर्थिक संशोधनाचे महत्व विस्तृतपणे स्पष्ट करा.

ब) संशोधन अहवालाचे महत्व स्पष्ट करून संशोधन अहवालाच्या समस्या मांडा.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2237

[Total No. of Pages : 4

[6312]-45

S.Y.B.A. (SODL)
POLITICAL SCIENCE
SEC2-J/SEC2-H : Basics of Indian Constitution
(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following. **[10]**

a) What is the constitution?

b) Who was the chairman of the constitution drafting committee.

c) When did the British parliament pass the pitts India Act?

d) What does sovereignty mean?

e) What was the fixed number of members in the constitution committee.

f) Who allowed the British East India company to trade?

g) What is the fundamental Right?

h) What does equality before law mean?

i) According to article 19, how many freedoms are given to the citizens.

j) Meaning of prohibition.

k) When was the right to information Act passed under.

l) Which article the fundamental duty is enshrined in the constitution.

Q2) Attempt any five out of seven from the following. **[25]**

a) Importance of fundamental rights.

b) Right to information.

c) Right to equality.

d) Right to constitutional remedies.

e) Objectives of Indian state system.

f) Methods of constitutional amendment.

g) Basis of Indian constitution.

P.T.O.

Q3) Attempt any five out of seven from the following. **[25]**

a) List the basic duties.

b) Write the classification of guidelines of state policies.

c) State the features of basic duties.

d) Write the concept of world peace.

e) Criticize on Directive principles.

f) Distinguish between fundamental rights and guiding principles.

g) Various initiatives and schemes for implementation of the guidelines.

Q4) Attempt any one out of two from the following. **[10]**

a) Explain the basic features of Indian constitution.

b) Explain in detail the fundamental rights enshrined in the constitution of India.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions :4]

PC2237

[6312]-45
S.Y.B.A. (SODL)
POLITICAL SCIENCE
SEC2-J/SEC2-H : Basics of Indian Constitution
(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. **[10]**

अ) राज्यघटना म्हणजे काय?

ब) राज्यघटनेच्या मसुदा समितीचे अध्यक्ष कोण होते?

क) ब्रिटिश पार्लमेंटने 'पिट्स इंडिया ॲक्ट' कायदा केंव्हा पास केला?

ड) सार्वभौमत्वाचा अर्थ काय?

इ) घटनासमितीत निश्चित सदस्य संख्या किती होती?

फ) ब्रिटिश ईस्ट इंडिया कंपनीस व्यापार करण्याची परवानगी कोणी दिली?

य) मूलभूत अधिकार म्हणजे काय?

र) कायद्यापुढे समता याचा अर्थ काय?

ल) कलम 19 नूसार नागरिकांना किती स्वातंत्र्ये दिली आहेत?

व) 'बंदी प्रत्यक्षीकरण' याचा अर्थ सांगा.

त) माहिती अधिकार कायदा केंव्हा पारित केला?

थ) कोणत्या कलमानूसार मूलभूत कर्तव्ये संविधानात समाविष्ट केली आहे?

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) मूलभूत हक्कांचे महत्व.

ब) माहितीचा अधिकार.

क) समतेचा अधिकार.

ड) घटनात्म उपायांचा अधिकार.

इ) भारतीय राज्यव्यवस्थेची उद्दिष्टे.

फ) घटनादुरूस्तीच्या पध्दती.

य) भारतीय राज्यघटनेचे आधार.

प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) मूलभूत कर्तव्याची यादी करा.

ब) राज्याच्या धोरणांच्या मार्गदर्शक तत्वांचे वर्गीकरण लिहा.

क) मूलभूत कर्तव्यांची वैशिष्ट्ये सांगा.

ड) 'जागतिक शांतता' संकल्पना लिहा.

इ) मार्गदर्शक तत्वांवरील टिका सांगा.

फ) मूलभूत अधिकार आणि मार्गदर्शक तत्वे यांतील फरक करा.

य) मार्गदर्शक तत्त्वांच्या अंमलबजावणीचे विविध उपक्रम व योजना.

प्र.4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) भारतीय राज्यघटनेची मूलभूत वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) भारतीय राज्यघटनेत समाविष्ट केलेले मूलभूत अधिकार सविस्तर स्पष्ट करा.

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2238

[Total No. of Pages : 2

[6312]-46
S.Y. B.A. (SODL)
MARATHI (मराठी)
CC-B : भाषिक कौशल्य विकास आणि आधुनिक मराठी साहित्य प्रकार : कादंबरी आणि ललितगद्य
(2019 Pattern)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. **[10]**

अ) युनिकोडची कोणतीही दोन वैशिष्ट्ये लिहा.

ब) मराठीतील पहिला स्वतंत्र कादंबरी कोणती आहे. ते सांगा.

क) मराठी कादंबरीचे प्रकार कोणते? ते लिहा.

ड) 'रारंगढांग' या कादंबरीतील ठळक पात्रांची नावे सांगा.

इ) युट्युबची स्थापना केंव्हा व कोणी केली? ते सांगा.

फ) 'सहावे सुख' हा ललित लेख कुणाचा आहे?

य) कोर्ट मार्शलला कोणाला सामोरे जावे लागले?

र) साहित्यरंग या पाठ्यपुस्तकाच्या संपादकांची नावे सांगा.

ल) '...... ही आमची न्हय' या ललित गद्याचे लेखक कोण आहेत? ते सांगा.

व) भारतात संगणक साक्षरतेचा पाया कोणी घातला?

श) मराठीतील पहिले वृत्तपत्र कोणते? ते सांगा.

स) 'ग्रंथमित्र' या ललित गद्य लेखाचे लेखक कोण आहेत?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : **[25]**

अ) युनिकोड वापरण्यासाठी कोणत्या बाबी आवश्यक असतात?

ब) कादंबरी या वाङ्मय प्रकाराच्या स्वरूपाबद्दल थोडक्यात विवेचन करा.

क) 'रारंगढांग' या कादंबरीचे लेखक प्रभाकर पेंढारकर यांचा थोडक्यात परिचय करून द्या.

ड) 'रारंगढांग' या कादंबरीतील विश्वनाथाच्या अंगी असणारी कोणती ही पाच प्रमुख वैशिष्ट्ये लिहा.

इ) 'ललितगद्य' या वाङ्मय प्रकाराचे घटक कोणते आहेत? ते स्पष्ट करा.

फ) 'अरणी' या लेखाचे वेगळेपण थोडक्यात लिहा.

य) '....ह्या न्हैच्या पैलतडी' या ललित गद्यातुन आलेले नदीचे वर्णन थोडक्यात लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) गुगल साधनांचा अध्ययानात कसा वापर केला जातो? ते सांगा.

ब) 1960 नंतरच्या ग्रामीण कादंबरीतून कोणता आशय येताना दिसतो? तो थोडक्यात स्पष्ट करा.

क) 'रारंगढांग' या कादंबरीचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

ड) गूगल मीटचे आजच्या काळातील महत्त्व स्पष्ट करा.

इ) 'प्रवासवर्णन' आणि 'व्यक्तिचित्रण' या प्रकारांबद्दल थोडक्यात विवेचन करा.

फ) 'तुझ्या नादानं पाहिली तुझीच रे पंढरी.......' या लेखातून ललित गद्याची कोणती वैशिष्ट्ये प्रकट होतात, ते लिहा.

य) संध्या रंगारी यांच्या पाखर' या ललित लेखातील तुम्हाला भावलेला प्रसंग स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तरे सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) 'कादंबरी' या वाङ्मय प्रकाराचे स्वरूप व वाटचाल स्पष्ट करा.

ब) ललित गद्याची वाटचाल स्पष्ट करा.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. : [ ]

PC-2239

[Total No. of Pages : 4

[6312]-47
S.Y. B.A. (SODL)
ECONOMICS
CC - G : Financial System
(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer the following questions in one sentence (Any Ten) : [10]**

a) Define financial system.

b) What do financial intermediaries do?

c) Define central bank.

d) What is Risk Management in Banking Business Sector?

e) Explain the extended form of SEBI.

f) When was the International Monetary Fund established?

g) Name two public sector banks.

h) What is a Money market?

i) What are debentures/debentures?

j) Define foreign exchange market.

k) State two characteristics of money market.

l) In which year Life Insurance Corporation of India was established.

Q2) **Write any five of the following questions in 50-100 words each. [25]**

a) Explain the nature of Indian financial system.

b) Explain the function of stock market / bond market.

c) Explain the functions of regional rural banks.

d) Explain the characteristics of financial market.

e) Explain Insolvency and Bankruptcy Code.

f) Explain the evolution of co-operative banks in India.

g) Explain the role of financial system.

P.T.O.

Q3) **Write any five of the following questions in 50-100 words each. [25]**

a) Explain the resource characteristics of Indian financial system.

b) Explain the elements of risk management.

c) Explain the functions of co-operative banks.

d) Explain the importance of foreign exchange market.

e) Explain the functions of Primary Agricultural Co-operative Credit Societies.

f) Explain the objectives of Indian stock market.

g) Explain the functions of International Monetary Fund.

Q4) **Write the answer of any one of the following question in 150-200 words. [10]**

a) Explain the instruments of monetary policy of the Reserve Bank of India (Central).

b) Explain the role and importance of finance in Indian economy.

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 4]

PC-2239

[6312]-47
S.Y. B.A. (SODL)
ECONOMICS
CC - G : Financial System
(2019 Pattern) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) **खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दहा)** **[10]**

अ) वित्तीयप्रणाली व्याख्या द्या.

ब) वित्तीय मध्यस्थ कोणते काम करतात.

क) मध्यवर्ती बँकेची व्याख्या सांगा.

ड) बँक व्यवसाय क्षेत्रातील धोका/जोखीम व्यवस्थापन म्हणजे काय?

इ) SEBI चे विस्तारित रूप सांगा.

फ) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची स्थापना कधी करण्यात आली.

य) सार्वजनिक क्षेत्रातील दोन बँकांची नावे सांगा.

र) नाणेबाजार म्हणजे काय?

ल) ऋणपत्रे / कर्जरोखे म्हणजे काय?

व) विदेशी विनिमय बाजाराची व्याख्या द्या.

श) नाणेबाजाराची दोन वैशिष्ट्ये सांगा.

ष) भारतीय आयुर्विमा महामंडळ कोणत्या वर्षी स्थापन करण्यात आले.

प्रश्न 2) **खालील प्रश्नांची 50 ते 100 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच)** **[25]**

अ) भारतीय वित्तव्यवस्थेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) शेअर बाजार/रोखे बाजाराची कार्य सांगा.

क) प्रादेशिक ग्रामीण बँकांची कार्ये स्पष्ट करा.

ड) वित्तीयबाजाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

इ) नादारी आणि दिवाळखोरी संहिता स्पष्ट करा.

फ) भारतातील सहकारी बँकांची उत्क्रांती स्पष्ट करा.

य) वित्तीयप्रणालीची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न *3)* खालील प्रश्नांची 50 ते 100 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) **[25]**

अ) भारतीय वित्तीयप्रणालीचा संसाधनांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) जोखीम व्यवस्थापनाचे घटक स्पष्ट करा.

क) सहकारी बँकांची कार्ये विशद करा.

ड) विदेशी/परकीय चलनबाजाराचे महत्व स्पष्ट करा.

इ) प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थांची कार्ये स्पष्ट करा.

फ) भारतीय शेअर बाजाराची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

य) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची कार्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न *4)* खालील प्रश्नाचे 150 ते 200 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **[10]**

अ) भारतीय रिझर्व्ह (मध्यवर्ती) बँकेच्या चलनविषयक धोरणाची साधने स्पष्ट करा.

ब) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील वित्तव्यवस्थेची भूमिका आणि महत्व स्पष्ट करा.

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2240

[Total No. of Pages : 4

[6312]-48

S.Y. B.A. (SODL)

CC-M : PRACTICES IN EDUCATION

(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***It is compulsory to solve all questions.***
2) ***Word limit for 5 marks question is 50 to 100 words.***
3) ***Word limit for 10 marks questions is 100 to 200 words.***
4) ***The numbers on the right side represent the marks.***

Q1) Write the answer in one sentence (any ten) : **[10]**

a) What do you mean by AICSE?

b) What is the basic aim of vocational education according to NCERT?

c) What is the Primary function of Education?

d) Why is productive work introduces as an integral part of schooling?

e) Define Inclusive Education.

f) When was the first school for people with intellectual disabilities was established?

g) What do you mean by curriculum?

h) Director of education is appointed through whom?

i) What do you mean by management?

j) What is software?

k) When did the NCERT established?

l) Who proposed the theory of constructivism?

P.T.O.

Q2) Write the answers in short (any five) : **[25]**

a) Describe the meaning and importance of secondary education.

b) Write a short note - secondary education under five years plans.

c) What should be the role of parents in Inclusive education?

d) Explain any five benefits of Inclusive Education.

e) Write the functions of Education secretory.

f) Write a short note on functions of NCERT.

g) State the characteristics of activity based curriculum.

Q3) Write the answer in short (any five) : **[25]**

a) Explain the aims of secondary education according to National Education Policy?

b) Discuss in short how school function as a substitute to the family.

c) Mention any five characteristics of the 'More' theory of Inclusive Education.

d) What are the general functions of school?

e) Explain the concept of constructivism.

f) Explain the functions of Block Education officer.

g) Explain the different means of ICT which are useful for student learning.

Q4) Write the answer of any one in detail. **[10]**

a) Explain the objectives & functions of SCERT.

b) Explain in detail the information technology skills needed by the teacher.

Total No. of Questions : 4]

PC-2240

[6312]-48

S.Y. B.A. (SODL)

CC-M : शिक्षणातील उपक्रम

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) 5 गुणांच्या प्रश्नांची शब्द मर्यादा 50 ते 100 शब्द एवढी आहे.
3) 10 गुणांच्या प्रश्नांची शब्द मर्यादा 100 ते 200 शब्द एवढी आहे.
4) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांचे उत्तर एका वाक्यात लिहा. (कोणतेही दहा) **[10]**

अ) AICSE म्हणजे काय?

ब) NCERT नुसार व्यावसायिक शिक्षणाचे मूळ उद्दिष्ट काय आहे?

क) शिक्षणाचे प्राथमिक कार्य काय आहे?

ड) शालेय शिक्षणाचा अविभाज्य भाग म्हणून उत्पादक कार्याची ओळख का केली जाते?

इ) सर्वसमावेशक शिक्षणाची व्याख्या लिहा.

फ) बौद्धिक अपंग लोकांसाठी पहिली शाळा कधी स्थापन झाली.

य) अभ्यासक्रम म्हजणे काय?

र) शिक्षण संचालकाची नियुक्ती कोणा मार्फत करण्यात येते.

ल) व्यवस्थापन म्हणजे काय?

व) मृदू प्रणाली (software) म्हणजे काय?

श) NCERT ची स्थापना कधी करण्यात आली.

स) ज्ञानरचनावादाचा सिद्धांत कोणी मांडला.

प्रश्न *2)* थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) **[25]**

अ) माध्यमिक शिक्षणाचा अर्थ व महत्व सांगा.

ब) टिप लिहा – पंचवार्षिक योजनांतर्गत माध्यमिक शिक्षण

क) सर्वसमावेशक शिक्षणात पालकांची भूमिका काय असावी?

ड) सर्वसमावेशक शिक्षणाचे कोणतेही पाच फायदे लिहा.

इ) शिक्षण संचालकाची कार्ये लिहा.

फ) टिप लिहा – NCERT ची कार्ये

य) कृतीआधारित अभ्यासक्रमाची वैशिष्ट्ये लिहा.

प्रश्न *3)* थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) **[25]**

अ) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार माध्यमिक शिक्षणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

ब) कुटूंबाला पर्याय म्हणून शाळा कशा प्रकारे कार्य करतात यावर थोडक्यात चर्चा करा.

क) सर्वसमावेशक शिक्षणाच्या 'अधिक' सिद्धांताच्या कोणत्याही पाच वैशिष्ट्यांचा उल्लेख करा.

ड) शाळांची सामान्य कार्ये कोणती?

इ) ज्ञानरचनावादाची संकल्पना स्पष्ट करा.

फ) गट शिक्षण अधिकारी यांची कार्ये लिहा.

य) विदयार्थी अध्ययनास उपयुक्त असलेली ICT ची विविध साधने स्पष्ट करा.

प्रश्न *4)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे सविस्तर उत्तर लिहा. **[10]**

अ) SCERT ची उद्‌दिष्टे व कार्ये स्पष्ट करा.

ब) शिक्षकास आवश्यक असलेली माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाची कौशल्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2241

[Total No. of Pages : 4

[6312]-49
S.Y. B.A. (SODL)
GEOGRAPHY
CC - P : Environmental Geography
(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicates full marks.***

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following : **[10]**

a) Define environmental geography.

b) What is energy flow?

c) Write any two importance to the study of Environment Geography.

d) Define the term deforestation.

e) Write any two causes of loss of biodiversity.

f) Define the In-situ conservation method.

g) Give any two effects of earth quake.

h) What is Pollutant?

i) Name the two equipments used to control air pollution.

j) Write any two causes of soil pollution.

k) Write any two examples of manmade disaster.

l) Write a full form of NDRF.

Q2) Attempt any five out seven from following : **[25]**

a) Explain an approaches to the study of environment geography.

b) Write a short note on Nature of environment geography.

c) Explain the components of ecosystem.

d) Write a difference between food chain and food web.

e) Explain the concept of biodiversity.

f) Write an impacts of over use of chemical fertilizers in agriculture.

g) Which Remediabilities should be taken to prevent the spread of Novel Corona (Covid - 19).

Q3) Attempt any five out of seven from the following : **[25]**

a) Discuss on the significance to the study of environment geography.

b) Explain key strategies for the conservation of equatorial ecosystem.

c) Write the types / function of biodiversity.

d) Discuss on causes and effects of water pollution.

e) Describe the classification of disasters.

f) Explain concept & objectives of environment Impact Assessment.

g) Write a note on Environmental protection Act - 1986.

Q4) Attempt any one out of two from the following : **[10]**

a) Discuss in details on causes, impact and controlling measures of global warming.

b) Explain the environment education in India.

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 4]

PC-2241

[6312]-49
S.Y. B.A. (SODL)
GEOGRAPHY
CC - P : Environmental Geography
(2019 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालील बारह पैकी दहा प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) पर्यावरण भूगोलाची व्याख्या करा.
ब) ऊर्जा प्रवाह म्हणजे काय?
क) पर्यावरण भूगोलाच्या अभ्यासाचे कोणतेही दोन महत्त्वाचे मुद्दे लिहा.
ड) निर्वणीकरण या संज्ञेची व्याख्या लिहा.
इ) जैवविविधतेच्या हानीची कोणतीही दोन कारणे लिहा.
फ) इन-सिटू (In-situ) संवर्धन पद्धती म्हणजे काय?
य) भूकंपाचे कोणतेही दोन परिणाम लिहा.
र) प्रदुषके म्हणजे काय?
ल) वायु प्रदुषण नियंत्रणासाठी वापरली जाणारी कोणतीही दोन उपकरणे लिहा.
व) मृदा प्रदुषणाची कोणतीही दोन कारणे लिहा.
श) मानवनिर्मित आपत्तीची कोणतीही दोन उदाहरणे लिहा.
ष) NDRF चे पूर्ण रूप लिहा.

प्रश्न 2) खालील सातपैकी पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) पर्यावरण भूगोलाच्या अभ्यासाचे दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
ब) पर्यावरण भूगोलाचे स्वरूप लिहा.
क) परिसंस्थेचे घटक स्पष्ट करा.
ड) अन्नसाखळी व अन्नजाळे यांतील फरक लिहा.
इ) जैवविविधतेची संकल्पना स्पष्ट करा.
फ) कोरोना व्हायरसचा (Covid-19) चा प्रसार कमी करण्यासाठी कोणत्या उपाययोजना कराव्यात.
य) शेतीमध्ये अतिजास्त रासायनिक खतांच्या वापराचे दुष्परिणाम लिहा.

प्रश्न 3) खालील सातपैकी पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) पर्यावरण भूगोलाच्या अभ्यासाचे महत्त्व लिहा.

ब) विषुववृत्तीय परिसंस्थेच्या संवर्धनाच्या रणनिती स्पष्ट करा.

क) जैवविविधतेचे प्रकार लिहा.

ड) जल प्रदुषणाची कारणे आणि परिणाम यांवर चर्चा करा.

इ) आपत्तींचे वर्गीकरण करा.

फ) पर्यावरण आघात/प्रभाव परीक्षणाची संकल्पना स्पष्ट करून उद्दिष्ट्ये लिहा.

य) वन्यजीव संरक्षण कायदा–1986 यांवर टिपा लिहा.

प्रश्न 4) खालील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) जागतिक तापमानवाढीची कारणे, परिणाम आणि उपाययोजना यांवर चर्चा करा.

ब) भारतातील पर्यावरण शिक्षण स्पष्ट करा.

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2242

[Total No. of Pages : 4

[6312]-50
S.Y.B.A. (SODL)
PSYCHOLOGY
CC-L/SEC1-L : Health Psychology and Positive Psychology
(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following: **[10]**

a) What is physical health?

b) Define the positive psychology

c) What is archived self?

d) What is quality of life?

e) Define well-being.

f) Which psychological therapy was introduced by Victor Frankl?

g) What is traditional psychology?

h) What is better life?

i) Define the resilience

j) Define the attitude.

k) Write about positive affectivity.

l) What is self-esteem?

P.T.O.

Q2) Attempt any five out of Seven from the following: **[25]**

a) Write the nature and objective of health psychology.

b) Discuss the emotion focused stress management.

c) What is placebo effect?

d) Write on strength of character.

e) Describe the concept of resilience.

f) What are social resources in health?

g) Explain the concepts of personal goals?

Q3) Attempt any five out of seven from the following: **[25]**

a) Explain the common causes of obesity.

b) What is self-concept?

c) Discuss the theory of positive emotions by Broaden & Build.

d) Write a short note on gender and happiness.

e) Discuss the term life above zero.

f) Mention the effect of stress on work.

g) What is Health Anxiety?

Q4) Attempt any one out of two from the following: **[10]**

a) Define health psychology & discuss various fields of health psychology.

b) What is happiness? Discuss the factors related to happiness across the life span.

■■■■

Total No. of Questions : 4]

PC2242

[6312]-50

S.Y.B.A. (SODL)
PSYCHOLOGY
CC-L/SEC1-L : Health Psychology and Positive Psychology
(2019 Pattern) (Annual System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) शारीरिक आरोग्य म्हणजे काय?

ब) सकारात्मक मानसशास्त्राची व्याख्या सांगा.

क) संपदित स्व म्हणजे काय?

ड) जीवनाची गुणवत्ता म्हणजे काय?

इ) खुशालीची व्याख्या सांगा.

फ) व्हिक्टर फ्रँकल यांनी कोणती मनोवैज्ञानिक चिकित्सा सांगितली?

य) पारंपारिक मानसशास्त्र म्हणजे काय?

र) चांगले जीवन म्हणजे काय?

ल) स्थितिस्तापकत्वची व्याख्या सांगा.

व) अभिवृत्तीची व्याख्या सांगा.

त) सकारात्मक भावनेबद्दल लिहा.

थ) स्वाभिमान म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) आरोग्य मानसशास्त्राचे स्वरुप आणि उद्दिष्ट लिहा.

ब) भावना केंद्रित तणाव व्यवस्थापनावर चर्चा करा.

क) प्लेसबो प्रभाव म्हणजे काय?

ड) चारित्र्याचे सामर्थ्य स्पष्ट करा.

इ) स्थितिस्तापकत्व संकल्पनेचे वर्णन करा

फ) आरोग्यामध्ये सामाजिक संसाधने काय?

य) वैयक्तिक उद्दिष्टांच्या संकल्पना स्पष्ट करा?

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) लठ्ठपणाची सामान्य कारणे स्पष्ट करा.

ब) स्व-संकल्पना म्हणजे काय?

क) सकारात्मक भावनाच्या Broaden & Build सिद्धांतावर चर्चा करा.

ड) लिंग आणि समाधान यावर टीप लिहा.

इ) शुन्य वरील जीवन संकल्पना स्पष्ट करा.

फ) कामावरील ताणाचा परिणाम नमूद सांगा.

य) आरोग्य चिंता म्हणजे काय?

प्र.4) खालील दोन पैकी एक प्रश्नाच उत्तर लिहा. **[10]**

अ) आरोग्य मानसशास्त्राची व्याख्या सांगा. आणि आरोग्य मानसशास्त्राच्या विविध क्षेत्रांवर चर्चा करा.

ब) समाधान म्हणजे काय? आयुष्यभर समाधान संबंधित घटकांची चर्चा करा.

■■■■

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. : ☐

PC2243

[Total No. of Pages : 4

[6312]-51

S.Y.B.A. (SODL)

SOCIOLOGY

SEC1-K : Introduction to Population and Society & Population and Indian Society

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer the following questions in one sentence. (any 10) **[10]**

a) Explain the Registration of Birth and Death.

b) What is a Poverty?

c) What is Infertility?

d) Explain the two characteristics of Indian Population.

e) What is a Migration?

f) Explain the Concept of Family Welfare.

g) What is a Janani Suraksha Yojna?

h) Explain the Objectives of National Population Policy 2000.

i) Write the types of Migration.

j) Write information on Skill India.

k) What is Gender Equality?

l) Write the Relation between Population and Poverty.

Q2) Answer the following questions in short. (any 5) **[25]**

a) Explain the Theory of Economic Development.

b) Explain the Nature of Census in Modern Period.

c) Explain the constraints in economic Development of the country.

d) Explain the socio — cultural factors of population dynamics.

e) Write information about National Rural Health Mission.

f) Explain the Population policy in India post-independence era.

g) Write short note on Janani Suraksha Yojna.

Q3) Answer the following questions. (any Five) **[25]**

a) Explain the Feminist Perspective on Demography.

b) Explain the importance of population studies.

c) Explain the NRC- National Register of Citizenship.

d) Explain the Demographic Dividend.

e) Explain the Population Policy & Role of State.

f) Explain the Population policy in India Pre-independence era.

g) Write short note on AASHA.

Q4) Answer the following question in detail. (any one) **[10]**

a) Explain the Factors affecting Fertility and Mortality.

b) What is a Population studies and explain the importance of population studies.

Total No. of Questions : 4]

PC2243

[6312]-51

S.Y.B.A. (SODL)

SOCIOLOGY

SEC1-K : Introduction to Population and Society & Population and Indian Society

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांचे एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही 10) **[10]**

अ) जन्म व मृत्यू नोंदणी स्पष्ट करा.

ब) ‘ दारिद्र्य’ म्हणजे काय?

क) ‘ वंध्यत्व’ म्हणजे काय?

ड) भारतीय लोकसंख्येची दोन वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

इ) ‘ स्थलांतर’ म्हणजे काय?

फ) कुटुंब कल्याण संकल्पना स्पष्ट करा.

य) ‘ जननी सुरक्षा योजना’ म्हणजे काय?

र) लोकसंख्या विषयक राष्ट्रीय धोरण 2000 ची प्रमुख उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ल) स्थलांतराचे प्रकार लिहा.

व) ‘ स्कील इंडिया ’ विषयी माहिती लिहा.

त) ‘ लिंग समानता’ म्हणजे काय?

थ) लोकसंख्या आणि दारिद्र्याचा संबंध लिहा.

प्र.2) खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तरे लिहा.(कोणतेही पाच) **[25]**

अ) आर्थिक विकासाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब) आधुनिक काळातील जनगणनेचे स्वरुप स्पष्ट करा.

क) अतिरिक्त लोकसंख्येमुळे देशाच्या आर्थिक विकासात येणाऱ्या अडचणी स्पष्ट करा.

ड) लोकसंख्या गतिमानतेचे सामाजिक व सांस्कृतिक घटक स्पष्ट करा.

इ) राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानावर माहिती लिहा.

फ) स्वातंत्र्योत्तर काळातील लोकसंख्या धोरण स्पष्ट करा.

य) जननी सुरक्षा योजनेवर टीपा लिहा.

प्र.3) खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तरे लिहा.(कोणतेही पाच) **[25]**

अ) लोकसंख्येबाबत स्त्रीवादी दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

ब) लोकसंख्या अभ्यासाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

क) राष्ट्रीय नागरिकत्व नोंदणी कायदा स्पष्ट करा.

ड) लोकसंख्या लाभांश स्पष्ट करा.

इ) लोकसंख्या धोरण आणि राज्याची भूमिका स्पष्ट करा.

फ) स्वातंत्र्यपूर्व काळातील लोकसंख्या धोरण स्पष्ट करा.

य) 'आशा' वर टीपा लिहा.

प्र.4) खालील प्रश्नांचे सविस्तर उत्तरे लिहा.(कोणताही एक) **[10]**

अ) जनन आणि मर्त्यतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

ब) लोकसंख्याशास्त्र म्हणजे काय सांगून लोकसंख्या अभ्यासाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

■ ■ ■ ■

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2244

[Total No. of Page : 2

[6312]-52
S.Y.B.A. (SODL)
HINDI (हिंदी)
CC-C : आधुनिक काव्य, कहानी और आधुनिक हिंदी व्यंग्य साहित्य तथा व्यावहारिक हिंदी
(2019 Pattern)

समय : 3 घंटे] *[पूर्णांक : 70*

सूचना : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्नों के पूर्णांक हैं ।

प्रश्न 1) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दस प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए। **[10]**

अ) 'चुनी चुनाई' सोची-समझी काव्य रचनाएं किसकी है?

ब) मन्नु भंडारी जी ने कलकत्ता के किस कॉलेज में अध्यापन कार्ये किया।

क) 'पब्लिक सेक्टर का सांड' के रचनाकार कौन है?

ड) नागार्जुन किस काव्यधारा के कवि है?

इ) 'घासलेट और मक्खन' के रचनाकार कौन है?

फ) कमलेश्वर ने किस पत्रिका का संपादक के रुप में कार्ये किया?

य) युग्म का अर्थ क्या है?

र) एकलव्य से संवाद किसकी कृति है?

ल) धारावाहिक 'लापता गंज' के लेखक कौन है?

व) बल्लु राघड किस कहानी का पात्र है?

श) धरती अब घूम रही है, इस कहानी के रचनाकार कौन है?

ह) 'नाच' कविता के रचनाकार कौन है?

प्रश्न 2) निम्नलिखित में से किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **[25]**

अ) शरद जोशी कृत 'अफसर' कहानी का सार लिखिए।

ब) 'देश कागज पर बना नक्शा नहीं होता' कविता का भावार्थ लिखिए।

क) सजा कहानी की कथावस्तु लिखिए।

ड) पल्लवन के प्रकार पर प्रकाश डालिए।

इ) भाषा से संबंधित एप्स का परिचय दीजिए।

फ) 'प्रेम की बिरादरी' कहानी पर प्रकाश डालिए।

य) हिंदी के कारक का परिचय दीजिए।

प्रश्न 3) निम्नलिखित में से किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **[25]**

अ) 'कुडा बीनते बच्चे' इस कविता का भावार्थ लिखिए।

ब) 'छावणी में बेघर' कहानी की कथावस्तु लिखिए।

क) मन्नु भंडारी का साहित्यिक परिचय दीजिए।

ड) सुभाष काबरा की कहानी कला की विशेषताएँ लिखिए।

इ) शब्द युग्मों के प्रकार पर प्रकाश डालिए।

फ) 'सजा' कहानी के नीना और कमल का चरित्र चित्रण कीजिए।

य) 'तीनों बंदर बापु के' इस कविता का भाव लिखिए।

प्रश्न 4) निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर विस्तार से लिखिए। **[10]**

अ) उदय प्रकाश की कविता 'विद्वान लोग' की समिक्षा कीजिए।

ब) सलाम कहानी की कथावस्तु लिखिए।

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. : [ ]

PC-2245

[Total No. of Pages : 2

[6312] - 53
S.Y. B.A. (SODL)
ENGLISH
SEC-1-A : Advanced Study of English Language
(2019 Pattern) (Annual)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Attempt any Ten of the following :** **[10 × 1 = 10]**

1) How many sounds in English?
2) What is the full form of IPA?
3) What is allophone?
4) What is morpheme?
5) Give an example of bound morpheme.
6) How many languages are spoken in bilingualism?
7) Which is contact language?
8) What are the structural classification of sentences?
9) How many diphthongs in English?
10) Who introduced cooperative principle?
11) What is mean by homograph?
12) What are the full forms of HP and VP?

P.T.O.

Q2) Attempt any Five of the following : **[5 × 5 = 25]**

1) Differentiate between code-switching and code mixing.

2) Explain subject - verb concord.

3) Explain Austin's taxonomy.

4) Discuss nasal sounds with example.

5) Explain denotative and connotative meaning.

6) What is nativization? Explain in brief.

7) Write a short note on clipping.

Q3) Attempt any Five of the following : **[5 × 5 = 25]**

1) Explain speech mechanism.

2) Explain back vowels in the context of tongue.

3) Explain the concept of stress.

4) Discuss prefixation.

5) Explain negative sentence.

6) Explain speech act theory.

7) Differentiate between homography and homophony.

Q4) Attempt any One of the following : **[1 × 10 = 10]**

1) Explain the process of word building.

2) Explain cooperative principle and it's maxims.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2246

[Total No. of Pages : 2

[6312]-55

S.Y. B.A (SODL) (ANNUAL)

ENGLISH

EC: English Communication

(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are mandatory.***

Q1) **Attempt any ten out of twelve from the following:** **[10]**

a) Define communication.

b) What is encoding.

c) Mention any two mediums of non-verbal interaction.

d) What is verbal communication?

e) Define Monologue.

f) Mention any two purposes of group discussion.

g) Which two parties are involved in an interview?

h) What is the aim of summarising?

i) What is report writing?

j) What is decoding?

k) What is lateral communication?

l) Define grapewine communication.

Q2) **Attempt any five out of seven from the following:** **[5 × 5 = 25]**

a) List the four functions of communication models.

b) Write a short note on the ancient Indian perspective of communication theory.

c) What was Wilbur schramm's model of communication?

d) What are the causes of cultural barriers?

e) What is the importantce of body language in group discussion?

f) What is the role of inter-cultural communication in public speaking?

g) What do you mean by close reading? Give a brief explanation.

Q3) Attempt any five out of seven from the following: **[5 × 5 = 25]**

a) Write a short note on translating passages from Hindi to English.

b) State the characteristics of business report.

c) What are the special reports?

d) What are the objectives of notes making?

e) What are the qualities of a fully indented styled letter?

f) What is the difference between literature with a capital L and with a small l?

g) Write a note on paraphrasing and plagiarism in brief.

Q4) Attempt any one out of two from the following: **[1 × 10 = 10]**

a) Explain the different types of interviews.

b) Examine the structure of an analytical report.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2247

[Total No. of Pages : 2

[6312]-56

S.Y. B.A. (SODL)

MARATHI (मराठी)

MIL-1 : मराठी भाषिक संज्ञापन कौशल्ये, नवमाध्यमे आणि समाज माध्यमांसाठी मराठी

(2019 Pattern)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भाषा म्हणजे काय?

ब) बातमी म्हणजे काय?

क) माहितीपट (डॉक्युमेंटरी) म्हणजे काय?

ड) समाजमाध्यमांची कोणतीही दोन नावे सांगा.

इ) ब्लॉग म्हणजे काय?

फ) समाजमाध्यमे म्हणजे काय?

य) मुद्रीत माध्यमांची कोणतीही दोन नावे सांगा.

र) श्राव्य माध्यमांची कोणतीही दोन नावे सांगा.

ल) फेसबुकचे कोणतेही दोन फायदे सांगा.

व) बातमीचा अर्थ सांगा.

श) ब्लॉग लेखनाचे कोणतेही दोन फायदे सांगा.

स) ट्विटरचे कोणतेही दोन फायदे सांगा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 100 शब्दांत लिहा : **[25]**

अ) व्यक्तिमत्त्व विकासात भाषेचे स्थान स्पष्ट करा.

ब) वाचनाचे फायदे सांगा.

क) बातमीलेखन करताना कोणती काळाजी घ्यावी ते स्पष्ट करा.

ड) आकाशवाणीवरील भाषणाचे स्वरूप थोडक्यात स्पष्ट करा.

इ) माहितीपटाचे संहिता लेखन करतानाच्या तीन पायऱ्यांचा थोडक्यात परिचय करुन द्या.

फ) दूरदर्शन या समाजमाध्यमाविषयी थोडक्यात माहिती सांगा.

य) ट्विटरच्या उपयोगाविषयी थोडक्यात माहिती द्या.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 100 शब्दांत लिहा. **[25]**

अ) प्रसारमाध्यमांचे ठळक विशेष थोडक्यात सांगा.

ब) वृत्तपत्राचे स्वरूप थोडक्यात स्पष्ट करा.

क) माहितीपट निर्मितीचे हेतू थोडक्यात स्पष्ट करा.

ड) 'नभोभाषणाची भाषा कशी असावी' थोडक्यात स्पष्ट करा.

इ) फेसबुक या माध्यमाचे तोटे स्पष्ट करा.

फ) ट्विटर अकाउंट तयार करण्याचे टप्पे सांगा.

य) लेखनाची महत्त्वाची अंगे थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तरे 200 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) व्यक्तिमत्त्व म्हणजे काय? ते सांगून व्यक्तिमत्त्व विकासातील विविध घटक स्पष्ट करा.

ब) वेबसाईट म्हणजे काय? ते सांगून वेबसाईटचे विविध प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2248

[Total No. of Page : 2

[6312]-57
S.Y.B.A. (SODL)
HINDI (हिंदी)
MIL-2 : हिंदी भाषा शिक्षण
(2019 Pattern) (Annual)

समय : 3 घंटे] *[पूर्णांक : 70*

सूचनएँ :
1) *सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।*
2) *दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्नों के पूर्णांक हैं ।*

प्रश्न 1) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दस प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य में लिखिए। **[10]**

अ) मानक हिंदी भाषा में कितने स्वर स्वीकृत है?

ब) जिन चिन्हो अथवा प्रतीको द्वारा भाषा का लेखन होता है, उन्हे क्या कहते है?

क) हिंदी भाषा की लिपि कौन सी है?

ड) संदेह वाचक वाक्य किसे कहते है?

इ) 'सवाल' लघुकथा की लेखिका कौन है?

फ) गोपालदास सक्सेना 'नीरज' जी का जन्म कब हुआ था ।

य) कोठारी आयोग द्वारा विभाषा सुत्र को कब प्रस्तावित किया गया ।

र) वाक्य किसे कहते है?

ल) हिंदी में किस विराम चिन्ह का प्रयोग सर्वाधिक होता है

व) केंद्रीय हिंदी निदेशालय की 'वर्तनी' समिती ने 1976 को किन भाषा को लिपि भाषा की अनुमती दि गई ।

श) 1939 में हिंदी साहित्य संमेलन 24 वा आयोजीत किया गया था उनके अध्यक्ष कौन थे?

ह) हिंदी को राजभाषा का दर्जा कौनसे अनुच्छेद में है ।

प्रश्न 2) निम्नलिखित में से किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **[25]**

अ) वर्णमाला को परिचय दीजिए ।

ब) लिपि को परिभाषीत करते हुये देवनागरी लिपी का परिचय दिजिए ।

क) लेखन कौशल शिक्षण के विविध अंगों का परिचय दीजिए ।

ड) विराम चिन्ह से क्या तात्पर्य है । चिन्हो के विविध प्रकार बताईए ।

इ) ज्योति जैन की लघुकथा 'सवाल' की भावना स्पष्ट कीजिए ।

फ) ''जीवन की बगिया महकेगी'' इस गीत में कवि की भावना स्पष्ट कीजिए ।

य) मौन वाचन की विशेषताएँ स्पष्ट कीजिए ।

प्रश्न 3) निम्नलिखित प्रश्नो में से किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **[25]**

अ) अच्छे श्रवण गुणों पर प्रकाश डालिए ।

ब) वाक्य के विभिन्न प्रकारों का परिचय दीजिए ।

क) भाषा शिक्षण में रचनात्मकता सिद्धांत क्या है ।

ड) ज्योति जैन लिखित लघुकथा 'माँ का धर्म' संक्षेप में लिखिए ।

इ) फूलों के रंग से इस गीत काव्य में प्रेम की भावना स्पष्ट कीजिए ।

फ) संधि किसे कहते है ।

य) स्पर्श व्यंजन से क्या तात्पर्य है ।

प्रश्न 4) निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर विस्तार से लिखिए। **[10]**

अ) लघु कथाओं द्वारा भाषा शिक्षण कौशल्य के विविध अंगो का परिचय दीजिए ।

ब) गोपालदास नीरज के गीतों का परिचय दीजिए ।

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2249

[Total No. of Pages : 4

[6312]-58
S.Y.B.A. (SODL)
HISTORY
CC-E : History of the Marathas (1630 to 1818)
(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidate:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following questions in one sentence (any 10) **[10]**

a) Who wrote 'Shivbharata' text?

b) Which treaty signed between Chhatrapati Shivaji Maharaj & Mirza Raje Jaysingh?

c) Which Minister handled the work on religious or theology in 'Ashtapradhan mandal'.

d) Who did the second coconation of Chhatrapati Shivaji Maharaj?

e) In Chhatrapati Sambhaji Maharaj cabinet who was chosen as the 'Senapati' (commander in chief)?

f) In which year did Aurangzeb die?

g) Who got 'Senakarte' award?

h) In which year 'Mungi - Shegaon treaty' was signed between Nizam & Bajirao Peshwa?

i) In whom was the third battle of Panipat fought?

j) Where did Madhavrav Peshwa die?

k) Between whom was the treaty of 'Salbai'?

l) Who was the head of the village during Maratha period?

Q2) Answer any five of the following seven questions. **[25]**

a) Write causes of Javali incident & explain its effect on Swarajya.

b) Write the reasons for Chh. Shivaji Maharaja's Visit to Agra.

c) Write a detailed information of Chh. Shivaji Maharaja's 'Ashtapradhanmandal'.

d) Discuss Chh. Sambhaji & Mughal relation.

e) Write detailed information of Maharani Tarabai & Mughal conflict.

f) Write a detailed information of the achievements of first Bajira Peshwa.

g) Write a detailed information of administration system in Peshwa period.

Q3) Short notes (any 5) **[25]**

a) Mahadaji Shinde

b) Shiledar & Bargir

c) Gotsabha

d) Santaji Ghorpade

e) Sabhasad Bakhar

f) Fort-administration

g) Madhavrao Peshve

Q4) Answer the following question in 150 to 200 words. **[10]**

a) Write the causes & impacts of third was of Panipat.

b) Write a detailed information of Shivaji Maharaja's coconation.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2249

[6312]-58

S.Y.B.A. (SODL)

HISTORY

CC-E : History of the Marathas (1630 to 1818)

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही 10) **[10]**

अ) 'शिवभारत' ग्रंथ कोणी लिहिला?

ब) छत्रपती शिवाजी महाराज व मिर्झा राजे जयसिंग यांच्यामध्ये कोणता तह झाला?

क) अष्टप्रधानमंडळातील धर्मशास्त्रावरील कामकाज कोणता मंत्री सांभाळत असे?

ड) छ. शिवाजी महाराजांचा दुसरा राज्याभिषेक कोणी केला?

इ) छ. संभाजी महाराजांच्या मंत्रीमंडळात सेनापती म्हणुन कोणाची निवड केली होती?

फ) औरंगजेबाचा मृत्यू किती साली झाला?

य) 'सेनाकर्ते' हा किताब कोणास मिळाला?

र) निजाम व बाजीराव पेशव्यामध्ये कोणत्या साली 'मुंगी-शेगावचा तह' झाला?

ल) पानिपतचे तिसरे युद्ध कोणामध्ये झाले?

व) माधवराव पेशव्यांचा मृत्यू कोठे झाला?

त) साल्बाईचा तह कोणामध्ये झाला?

थ) मराठा कालखंडात खेडेगावचा प्रमुख कोण होता?

प्र.2) खालील सात प्रश्नांपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) जावळी प्रकरणाची कारणे लिहून स्वराज्यावरील परिणाम स्पष्ट करा.

ब) छ. शिवाजी महाराजांची आग्रा भेटीची कारणे लिहा.

क) छ. शिवाजी महाराजांच्या अष्टप्रधान मंडळाची सविस्तर माहिती लिहा.

ड) छ. संभाजी महाराज व मुघल संबंधाची चर्चा करा.

इ) महाराणी ताराबाई – मुघल संघर्षाची सविस्तर माहिती लिहा.

फ) थोरल्या बाजीराव पेशव्याची कामगिरीची सविस्तर माहिती लिहा.

य) पेशवेकालीन प्रशासन व्यवस्थेची सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही पाच) **[25]**

अ) महादजी शिंदे

ब) शिलेदार व बारगीर

क) गोतसभा

ड) संताजी घोरपडे

इ) सभासद बखर

फ) दुर्ग–प्रशासन

य) माधवराव पेशवे

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 150 ते 200 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) पानिपतचे तिसरे युद्धाची कारणे व परिणाम लिहा.

ब) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या राज्याभिषेकाची सविस्तर माहिती लिहा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2250

[Total No. of Pages : 4

[6312]-59
S.Y.B.A. (SODL)
PUBLIC ADMINISTRATION
CC - J : District Administration
(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidate:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following : **[10]**

a) State the meaning of L.C.B.

b) What is district administration?

c) What is a prison?

d) Write the types of punishment.

e) What language does the word disaster come from?

f) Write DPDC full from.

g) State the eligibility for the post of police patil.

h) Meaning of the word police.

i) State the purpose of chief minister gram sadak yojana.

j) Write the meaning of quarantine period.

k) What are the three divisions of Indian political system?

l) When was the consumer protection Act implemented?

Q2) Attempt any five out of seven from the following. **[25]**

a) Powers of District administration.

b) Functions of Revenue administration.

c) Extent (scope) of disaster.

d) Police and public relations.

e) Works of Talathi.

f) Functioning of local crime branch.

g) Powers of district superintendent of police.

Q3) Attempt any five out of seven from the following. **[25]**

a) Write the function of district rural development system.

b) Write the function of district court.

c) Give information about rural development plans.

d) State function of a circle inspector.

e) State the instruments of law and order.

f) State the stages of disaster management.

g) Write down the authority of the collector.

Q4) Attempt any one out of two from the following. **[10]**

a) Review the issues and reforms facing Indian courts.

b) Explain the components of district administration with the definition of district administration.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2250

[6312]-59

S.Y.B.A. (SODL)

PUBLIC ADMINISTRATION

CC - J : District Administration

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *70*

सूचना :-
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. **[10]**

अ) एल.सी.बी. अर्थ सांगा.

ब) जिल्हा प्रशासन म्हणजे काय?

क) कारागृह (तुरूंग) म्हणजे काय?

ड) शिक्षेचे प्रकार लिहा.

इ) 'डिझास्टर' हा शब्द कोणत्या मूळ भाषेतील आहे?

फ) डी.पी.डी.सी. पूर्णरूप लिहा.

य) पोलिस पाटील पदासाठी पात्रता सांगा.

र) 'पोलीस' या शब्दाचा अर्थ सांगा.

ल) मुख्यमंत्री ग्रामसडक योजनेचा उद्‌देश सांगा.

व) 'क्वारंटाईन पिरियड' अर्थ लिहा.

त) भारतीय राजकीय व्यवस्थेचे तीन विभाग कोणते?

थ) ग्राहक संरक्षण कायदा केंव्हा अंमलात आणला?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) जिल्हा प्रशासनाचे अधिकार.

ब) महसूल प्रशासनाची कार्ये.

क) आपत्तीची व्याप्ती

ड) पोलीस व जनता संबंध.

इ) तलाठी यांची कामे.

फ) स्थानिक गुन्हे शाखेचे कार्य.

य) जिल्हा पोलीस अधीक्षकाचे अधिकार.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[25]**

अ) जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेचे कार्य लिहा.

ब) जिल्हा न्यायालयाची कार्ये लिहा.

क) ग्रामीण विकासाच्या योजनांची माहिती द्या.

ड) मंडल निरीक्षकाची कामे सांगा.

इ) कायदा व सुव्यवस्थेची साधने सांगा.

फ) आपत्ती व्यवस्थापनेचे टप्पे सांगा.

य) जिल्हाधिकारी यांचे अधिकार लिहा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. **[10]**

अ) भारतीय न्यायालयासमोरील समस्या आणि सुधारणा यांचा आढावा घ्या.

ब) जिल्हा प्रशासनाचा अर्थ सांगुन, जिल्हा प्रशासनाचे घटक स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC2251

[Total No. of Pages : 4

[6312]-60

S.Y. B.A. (SODL)

POLITICAL SCIENCE

CC-H : An Introduction to Political Science

(2019 Pattern) (Annual System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten out of twelve questions. **[10]**

a) State any two causes for the origin of modern politics.

b) State any two features of Idealistic Approach.

c) Who wrote the book 'Subjection of Women'?

d) Define State.

e) State any two principles of Civil Society.

f) Who put forth social contract theory.

g) Define Democracy.

h) State types of Right.

i) Define Socialism.

j) State any one objective of Fabian Socialism.

k) When was UNO Established.

l) State any two name of Regional Organisation.

Q2) Answer any five out of seven of the following : **[25]**

a) Nature of Political Science.

b) Behavioural Approach.

c) State meaning and Elements.

d) Merits of Democracy.

e) Relation between Liberty and Equality.

f) Role of Ideology.

g) SAARC.

Q3) Answer any five out of seven of the following **[25]**

a) Modern Politics features.

b) Types of Market.

c) Demerits of participative Democracy.

d) Importance of Equality.

e) Types of Justice.

f) World state.

g) UNO.

Q4) Attempt any one of the following: **[10]**

a) Write an essay on the concept of Democracy.

b) Define Nationalism. Discuss various basess of nationalism.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PC2251

[6312]-60

S.Y. B.A. (SODL)

POLITICAL SCIENCE

CC-H : An Introduction to Political Science

(2019 Pattern) (Annual System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *70*

सूचना :-
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. **[10]**

अ) आधुनिक राज्यशास्त्राच्या उदयाची कोणतीही दोन कारणे लिहा?

ब) आदर्शवादी दृष्टीकोनांची कोणतीही दोन वैशिष्ट्ये लिहा?

क) 'सब्जूगेशन ऑफ वूमेन' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?

ड) व्याख्या लिहा : राज्य

इ) नागरी समाजाची कोणतीही दोन तत्त्वे लिहा.

फ) सामाजिक करार सिद्धांत कोणी मांडला?

य) व्याख्या लिहा : 'लोकशाही'

र) हक्कांचे प्रकार सांगा.

ल) व्याख्या लिहा : 'समाजवाद'

व) फेबियन समाजवादाची कोणतेही दोन उद्दिष्ट्ये लिहा.

त) (UNO) युनोची स्थापना कधी झाली?

थ) प्रादेशिक संघटनांची कोणतेही दोन नावे लिहा?

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) राज्यशास्त्राचे स्वरूप

ब) वर्तनवादी दृष्टिकोन

क) राज्य : अर्थ व घटक

ड) लोकशाहीचे गुण

इ) स्वातंत्र्य आणि समता यातील सहसंबंध

फ) विचारप्रणालीची भूमिका

य) सार्क

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) आधुनिक राज्यशास्त्र : वैशिष्ट्ये

ब) बाजारपेठेचे प्रकार

क) सहभागी लोकशाहीचे दोष

ड) समतेचे महत्त्व

इ) न्यायाचे प्रकार

फ) विश्वराज्य

य) युनो

प्र.*4)* खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) लोकशाही संकल्पनेवर सविस्तर निबंध लिहा.

ब) राष्ट्रवादाची व्याख्या सांगा. राष्ट्रवादाच्या विविध आधारभूत घटकांची चर्चा करा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC-2252

[Total No. of Pages : 2

[6312] - 61
S.Y. B.A. (SODL)
ENGLISH
CC-A: Compulsory English
(2019 Annual Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Attempt any Ten out of Twelve from the following :** **[10 × 1 = 10]**

a) Who is the author of 'A Simple Philosophy'?

b) Why did Pathik hit Makhan?

c) Who is the central character in the story 'The Verger'?

d) Who is being carried in the palanquin?

e) What do the grasshopper symbolize in the poem 'On the Grasshopper and the Cricket'?

f) What are the dappled things in Pied Beauty?

g) In which words did Swami Vivekanand start his speech at Chicago?

h) What was the number of Masha's lottery ticket in the story 'The Lottery Ticket'?

i) Who visits the house of Mrs. Sampleton in the story 'The Open Window'?

j) Who is the poet of the poem 'On Another's Sorrow'?

k) What is theme of the poem 'Laugh and Be Merry'?

l) What is the moral lesson of the poem 'The Rock and the Bubble'?

Q2) Attempt any Five questions out of Seven from the following : **[5 × 5 = 25]**

a) What role does Pathik play in 'The Homecoming'?

b) Comment on the significance of the title of the story 'The Verger'.

c) What is sonnet? Consider 'On the Grasshopper and the Cricket' as a sonnet.

d) Explain the qualities of an effective team member.

e) Do you consider 'The Open Window' is a comic story? Justify your answer.

f) Discuss 'On Another's Sorrow as a religious poem.

g) What is Collocations? Give examples.

Q3) Attempt any Five questions out of Seven from the following : **[5 × 5 = 25]**

a) How does Chief Seathi criticize the white people for destroying the life on the earth?

b) Explain the theme of the poem 'The Palanquin Bearers'.

c) What is difference between Prefix and Suffix? Explain it with suitable examples.

d) Write a note on the importance of Time-Management.

e) Explain the main idea of 'The Chicago Speech' by Swami Vivekanand.

f) Explain the title of the poem 'The Rock and The Bubble'.

g) According to Masefield, what are the ways in which an ordinary person can make the world better place?

Q4) Attempt any One question out of Two from the following. **[1 × 10 = 10]**

a) 'The Lottery Ticket' is a satirical comment on thoughts and aspirations of human being. Elaborate your answer.

b) How does Hopkins describes the varied beauty of Nature in 'Pied Beauty'.

⧓ ⧓ ⧓